

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 1

SAYI : 10

EKİM 1962

İÇİNDEKİLER

Sahife

Standard hazırlamada tek kuruluşa doğru	3
Kimya Standardları	4-5
Portreler	7
Yurttan haberler	8-9
TSE haberleri	10-14
Döküm radyatörler	16-17
Muhasebe hesap planlarının standardızasyonu	19
ISO, IEC haberleri	20-23
Yeni yayınlar	25
Ortak Pazarda standardlar	26
TSE dünya standardları arşivi	27-28
Summary of Contents...	29-32

ADAKALE SOKAK 27
ANKARA

31 Ekim 1962 tarihinde basılmıştır.

DERGİDE YENİ ADIMLAR

STANDARD'ın bu sayısının sayfaları çevrildiğinde bazı yenilikler ve değişiklikler yapıldığı görülecektir. Değişiklikler arasında bazı sayfaların arttığı, bazı sayfaların da eksildiği hemen göze çarpacaktır. TSE'den, ISO'den Haberler sayfalarında artışlar yapılmıştır. Bilindiği üzere STANDARD'ın önemli görevlerinden biri standard dünyasından standardlarla ilgili yenilikleri de okuyucularına duyurmaktır. Bu duyurunun ise haberler yolu ile olacağı da bir gerçektir. İşte bu yüzden haberlere eskisinden daha fazla yer ayrılmıştır. Bundan sonraki sayılarda da bu tutumumuz devam edecektir.

Bu sayidan itibaren standardı henüz yapılmamış madde ve mamüller için hazırlık niteliğinde olan incelemelere de yer vereceğiz. İlk olarak Döküm Kalorifer Radyatörleri ile ilgili incelemeyi vermektediyiz. Gelecek sayımızda buna benzer incelemeler sunulacaktır. Bu incelemeler memleket şartlarına uygun standardların elde edilmesi için faydalı ve zorunlu mütalâa edilmektedir. Dergimizin değerli okuyucularının bu incelemelere ilgi duyacaklarını umuyoruz.

Bu sayımızdaki önemli bir yenilik teknik komiteler tarafından bitirilmiş olan standard tasarılarının, kamu oyuna açık bir anket olarak sunulması amacıyla, STANDARD'a ek olarak verilmesidir. Derginin sonunda renkli kâğıda basılmış olan Mercimek Standard Tasarısı bu yeniliğin ilkidir. Bilindiği üzere standard tasarıları kesin şeklini almadan önce bu işde yetkili olduğu bilinenlerin incelemesine sunulmaktadır. İlgililerden gelen mütalâalar değerlendirilmekte ve tasarıya buna göre şekil verilmektedir. İşte bu şekildeki işlemi daha genişletmek ve ilgilenen herkesin mütalâasını bildirmesini sağlamak düşüncesi bu tasarıların ek olarak verilmesinde önemli rol oynamıştır. Bu sebeple bu tasarı hakkındaki mütalâaların Derginin yayımı tarihinden itibaren 45 gün içinde bildirilmesini bekleyeceğiz. Gelen her mütalâa sevinçle karşılanacak ve gereği gibi değerlendirilecektir.

TSE

TSE SITESİ İNŞAATI

Türk Standardları Enstitüsü Sitesi'ne ait inşaatta seri çalışmalar devam etmektedir.

Daha önce de bildirdiğimiz gibi bu kış sitenin yapımı durmayacaktır. Bunun için hazırlıklar yapılmakta, kapalı çalışma olanaqları sağlanmaktadır. Kışın yapılacak çalışmalar daha çok yapıların iç kuruluşları üzerine olacaktır.

Halen bloklarda yapılmakta olan işler şunlardır:

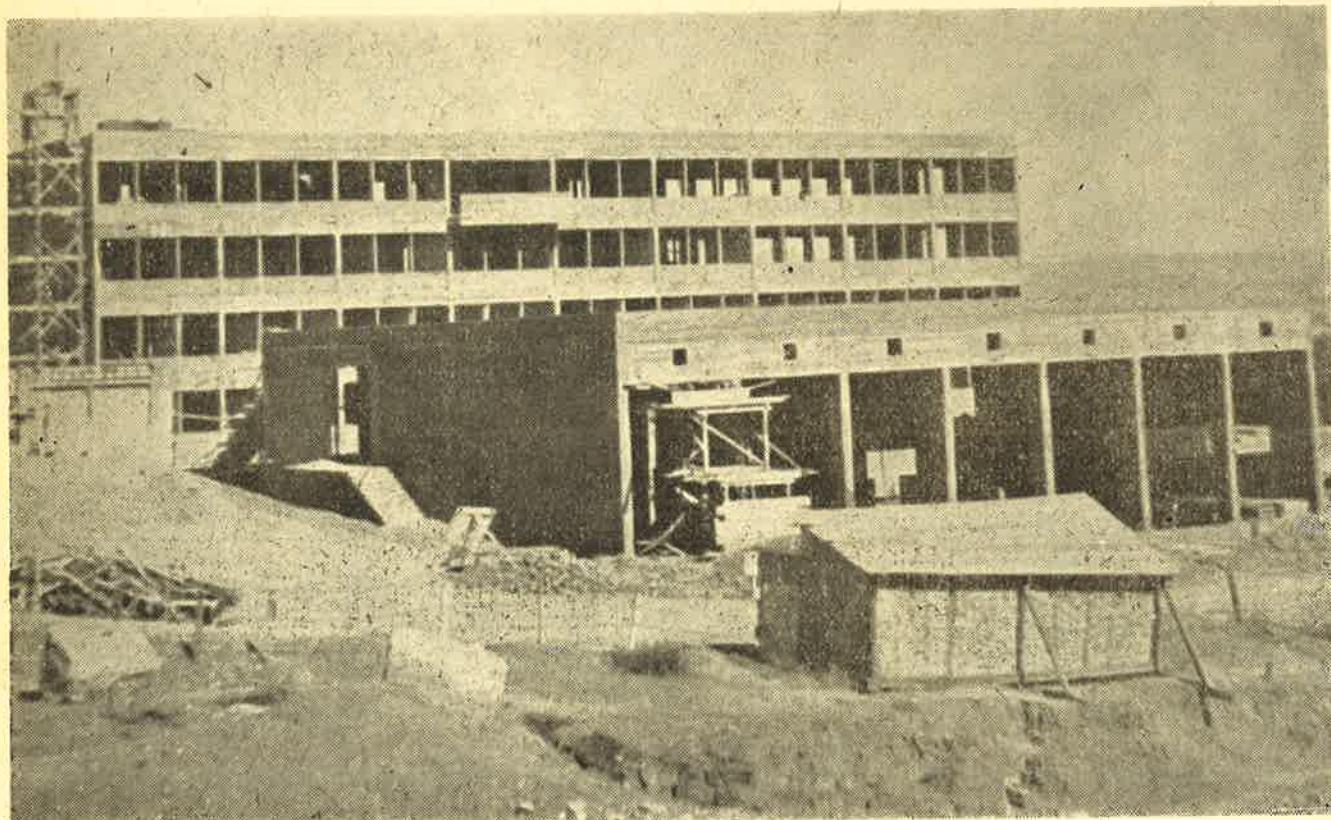
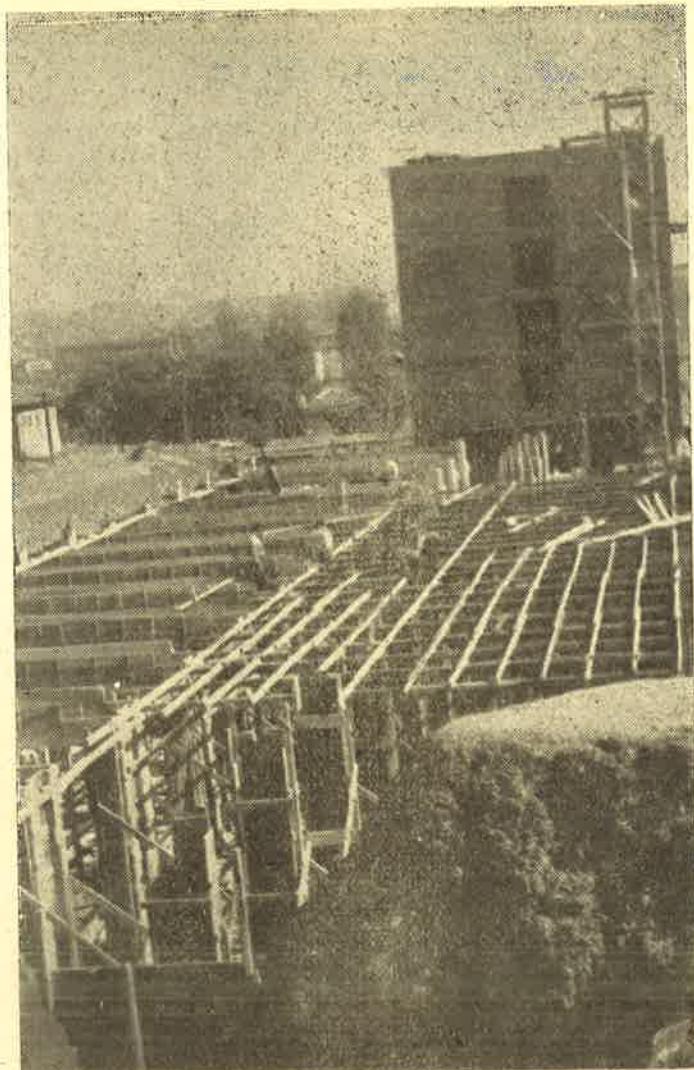
A blokunda; sıhhî tesisat, elektrik, kalorifer işleri,

B blokunda; konferans salonunun havalandırma düzenlemesi,

A ve B bloklarında bu çalışmalar yapılrken D bloku da yükselmeğe (yandaki resimde görüldüğü şekilde) başlamıştır. D blokunda halen zemin kat kalıplarının döküm işine devam edilmektedir.

Enstitü Hizmet ve İdare binasının hemen arkasında bulunan D bloku laboratuvarlara ait bir binadır.

(Aşağıdaki fotoğrafta TSE inşaat sitesinde A ve B bloklarının yandan görünüşü, yandaki fotoğrafta ise D bloku inşaatı görülmektedir)

STANDARD HAZIRLAMADA TEK KURULUŞA DOĞRU

Standardla uğraşan bazı ilgililerin bİle bu alandaki bilgilerinin yetersiz olduğunu bize yönelikleri sorulardan anladığımız için, bu açıklama yazısını kamu oyuna sunmayı faydalı bulduk.

Faruk A. SÜNTER

Tarım ve endüstri maddeleri standardlarının hazırlanması ayrı ayrı işler olmakla beraber, bunların ileri anlayışla bir yerden yönetilmesi yoluna gidilmektedir.

Gerçekten, konu ne olursa olsun, standard anlayışı ve metodu belli kriterler konulmasını gerektirir. Böyle olunca da bir memleketin standard alanında homogen kurallarla çalışan tek bir organının bu sorumluluğu yüklenmesi işlerin düzgün gitmesini sağlar.

Kaldı ki, madde standardlarında tarım ve endüstri alanları arasında bıçakla kesilircesine bir sınır da yoktur. Süt standardını tarıma, peynir standardını endüstriye bırakmak, pamuktan hazır giyeceklerle kadar giden maddeler zincirini bir halkasından keserek yarısını bir yere, artanını da başka bir yere standard yapmak için vermek rasyonel bir standard organizasyonu görüşü ile bağdaşamaz.

Türk Standardları Enstitüsü kurulurken bu nokta uzun tartışmaları gerektirmiştir, sonunda yukarıda belirtilen ve maddeleri tarım ve endüstri diye ayırmaksızın tüm olarak ele alan tek bir kuruluşun gerekligine karar verilmiştir.

Milletlerarası görüş TSE'nin bu tutumu ile paralel bir gelişme içindedir.

Standardizasyona bizden çok önce başlayan ileri memleketler ilk sıralarda, her çeşit madde kolları için ayrı ayrı kuruluşlar meydana koymuşlardır. Böylece elektrikle, makine ile, tarım ile ayrı ayrı uğraşan standard hazırlama organları meydana getirilmiştir. Fakat zaman geçtikçe bunların yetki ve sorumluluk alanları birbirinin içine girmeye başlamış ve sınırları çizmek zoru ile karşı karşıya kalılmıştır.

Sonunda, yarılm yüz yıllık bir çalışmadan sonra, önce elektrikle öbür endüstri konuları ISO'nun çatısı altında birleştirilmiş ve 1955 yılında Stockholm Kongresinde alınan bir kararla tarım alanı da ISO çalışmalarına eklenerek bu işler dünya çapında tek bir organizasyona mal edilmiştir. Bu gün ISO'nun Türkiye kısmını ortaya koyan TSE, bu bakımından, milletlerarası

kuruluşun benzerleri arasında ana organizasyona uyın en ileri örneklerden biridir.

Son gelişmelerden sonra ISO'nun TC 34 sayılı grubu yalnız tarım konuları üzerinde çalışmaktadır. Bu konular sekiz ana kısma ayrılmış olup herbirinin sekreteryasını bir millî teşekkül üzerine almıştır. Bu konuları aşağıda birer birer veriyoruz :

1. Tarımsal yiyecek maddeleri
2. Üretimi artırma metodları
3. Yağlı maddeler
4. Meyveler, sebzeler ve yapıkları
5. Tahıl ve baklagilller
6. Süt ve süt yapıkları
7. Et ve etten yapılan maddeler ve konservevler
8. Baharat.

Yukarıda belirtilen tarım maddelerinin ISO standardlarını hazırlama işinde TC 34'ün ana sekreteriyalığını Macaristan almış ve birinci ile beşinci sayıda gösterilen konuların çalışmaları da kendisi yüklenmiştir. Sonra sırasile Fransa (2), Romanya (3), Polonya (4), Hollanda (6), Almanya (7) ve Hindistan (8) yanlarında gösterilen sayılara göre ayrılan kısımların hazırlıklarını yapmakla görevlendirilmiştir.

Bu çalışmalar görüldüğü gibi tamamen tarım alanına giren konuları kapsamaktadır. Buların yanında ham kauçuk, nişasta, kereste, tekstil gibi maddelerin standardları ile uğraşan ISO grupları vardır.

Endüstri ve elektrik madde ve gereçleri yanında ISO'nun iş programına aldığı ve bu alanlarda dünyanın ileri giden memleketlerine sekreteriyalığını verdiği tarım maddelerinin önemi ve miktarı, milletlerarası ve millî alanda standard yapmakla görevli kuruluşların tarımla endüstri konularını bir arada iş kapsamına almakta oldukları, artık hiçbir tereddüde yer vermeksiz kolayca anlaşılmakta ve TSE de bu yolda bulunmaktadır.

KİMYA STANDARDLARI

Son yüzyılda teknığın dev adımla ilerlemiş ve etki alanını genişletmiş bulunması, çeşitli kimya âletlerinin mümkün olduğu kadar büyük ölçüde basitleştirilmesini bir zaruret haline koymuştur

İzzet ERKSAL

Kimya Y. Mühendisi

Kimya sanayiinin memleketimizde de gelişme yoluna girmesi ve yerli olarak türlü kimya mamüllerinin elde edilmeye başlanması kimya sanayii standardlarına ayrı bir önem kazandırmış bulunmaktadır. Gerçekten standardlaşmanın teknikte, bilgide ve ekonomideki önemi bilhassa kimya sanayii gibi sayısız maddeler ve mütenevvi mamüller elde edilen bir sanayi şubesine için pek önemli bir anlam taşımaktadır.

Son yüzyılda teknığın dev adımlarla ilerlemiş ve etki alanını pek genişletmiş bulunması, türlü makina tiplerinin ve âletlerinin mümkün olduğu kadar büyük ölçüde birleştirilmesini bir zaruret haline koymustur.

Ancak bu yol ile, büyük ve küçük sanayi revizyonu makina ve teçhizatın onarımı, yedek parçalarının kolaylıkla bulunup yerlerine konması gereken parça değişimlerinin sağlanmasıının nisbeten kolaylıkla yapılmasına imkân hasıl olmuştur.

Böylece Batı memleketlerinde, özellikle Almanya ve Birleşik Devletlerde bu alanda önce kimya lâboratuvar aygıları, endüstri tesisleri, âlet, e-

davat vesairenin standardizasyonu çalışmalarına önem verilmiştir. Lâboratuvarlarda kullanılan beher erlenmayer kapları, liyebig soğutucuları, büretler, ekskatörler tamamen standardlaştırılmıştır. Lâboratuvar çalışmalarında, bu âletlerle kurulacak kombine cihazlar bakımından bunların standardlaştırılmasının önemi açiktır. Sonra metal ve metal alaşımlarının standardlaştırılmasına geçilmiştir.

Püskürme usulile kullanılan erimiş çinkonun özel alaşımı, alüminyum alaşımları, makinâ yatakları alaşımları, lehimler vesair alaşımlar için ayrı ayrı standardlar yapılmıştır.

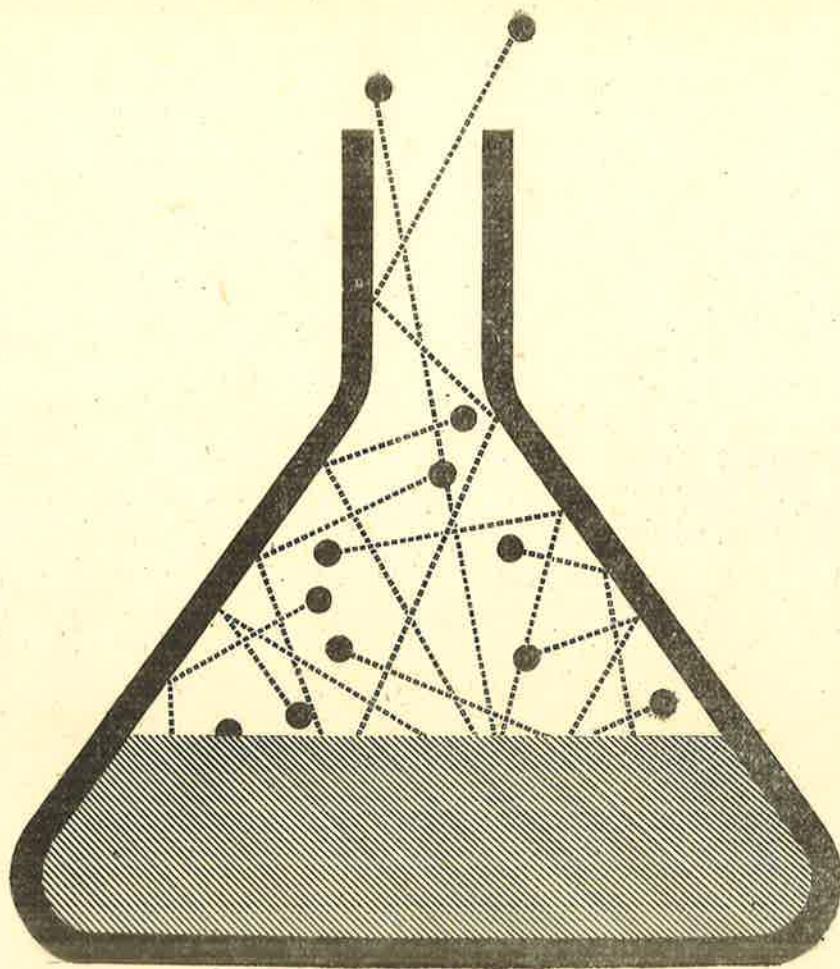
Boya maddelerinin muayenesi, türlü kimya sanayi kollarındaki çalışma metodlarının her biri için de ayrı ayrı standardlar yapılmıştır. Son zamanlarda kimya ve farmasötik kimya fabrikalarında istihsal edilmekte olan vitamin ve hormonlar için de standardlar hazırlanmıştır. Böylece genel olarak satışa yani pazara çıkarılan her türlü kimya maddelerinin standardları meydana getirilmiştir.

Bu kadar çeşitli ve türlü konular ile ilgili kimya stan-

dardlarını, Türk standardlarının yapılmasını görev edinmiş ve az zamanda dikkate değer gelişmeler göstermiş olan TSE nin ele almaması düşünülemezdi. Gerçekten TSE bu konuda zamanında el atmış ve geniş bir çalışma programile kimya standardlarının hazırlanması için gerekli çalışmalara başlanılmış bulunmaktadır.

Bu standardların hazırlanması sırasının tesbitinde resmi ve hususî sektörün ihtiyaç ve isteği birinci plânda ele alınmış bulunmaktadır. Böylece ilk plânda aşağıdaki standardların hazırlığı üzerinde çalışılması kararlaştırılmıştır:

- Hazır yağılı boya
- Sülyen
- Sabun
- Zeytinyağı
- Sıvı sigatif
- Transmisyon kayışları
- Sığla yağı
- Galvanoplâsti
- Boya, vernik ve laklar
- Kâğıt ve zarf boyutları
- Konserve kutuları
- Sıvı şişeleri
- Gül yağı
- Gaz ocakları
- Primüs lâmbası
- Deri, gön, kösele

Hazır yağlı boya standardı:

Bu standardlardan, hazır yağlı boya standardı TS. 39 olarak yayınlanmış bulunmaktadır. Hazır yağlı boya standarı, hazır olarak piyasaya sunulan çeşitli renkte yağlı boyanın tarifini, özelliklerini, kalite kontrolunu ve piyasaya arz şe-kilerini tesbit etmektedir.

Standardda, boyanın tari-fi yapılmakta, hangi boyaların, bu standarda girdiği, hangilerinin standard dışı kal-dıkları açık bir şekilde belirtilerek imalâtçı ve alıcının tered-düdü önlenmektedir. Filhakika yağlı boya standarı, halen memleketimizde en çok kullanılmakta ve imal edilmekte bulunan yağlı boyaları kapsamı-na almıştır. Memleketimizde pek imal edilmeyen antikrozif karakterdeki özel koruyucu bo-yalar ile, sentetik ve astar bo-

yalar standard kapsamına alın-mamıştır.

Standardda boyaların fi-ziksel ve kimyasal özellikleri, özellikle alkalilere ve asitlere, petrol ve padensel yağlara dayanıklılıklarına büyük önem ve-rilmiştir. Nümunelerin nasıl alınacağını ve hangi metodlar ile muayene edilecekleri tafsi-latlı olarak anlatılmıştır.

Boyaların karışma kabi-liyetleri, sürüldüğü yüzeyleri boyama kabiliyetleri, sürülmüş boya filminin bükülme dayanıklılığının muayeneleri de stan-dardda gereği gibi yer almış bulunmaktadır.

Yağlı boyaların pratik ö-zellikleri bakımından önemi ihmal edilmeyecek bir hususta, bunların pigmentlerinin dane büyülüğu ve sürüldüğü yü-zeydeki kuruma müddetidir.

Bu karakteristiklere de standardda yer verilmiş ve muayene usul ve tarzları tesbit edilmiştir.

Şimdiye kadar imalâtçılar tarafından gelişő güzel ve irili ufaklı türlü kaplarda piyasaya çıkarılan hazır yağlı boyalar, bu standardin neşire Avrupai bir düzene girmiş bulunmakta-dır. Gerçekten standar da, ge-rek markalama, gerekse ambalajlama konularına läyik olduğunu önem verilmiştir. Buna göre, boyalar yalnız belli ağırlıklarda madeni kaplarda piyasa-saya sürülebilecektir. (¹)

Sabun Standardı:

Memleketimizin ötedenberi en belli başlı mamüllerinden bi-risi de sabundur.

Ancak, pek modern fabri-kaldan başka, fevkâlâde ipti-dâi imalâthane lerde de istihsal edilmekte olan bu mamûl için, imalât, özellik ve piyasaya arzı bakımından, bu günün ihtiyac-larına uygun bir standardin meydana getirilmesi için, TSE ce bir kaç yıldan beri işin öne-mine uygun yapılan çalışmalar nihayet bu yıl içinde son bulmuş ve bu standard Teknik Kurulca kabul edilmiştir.

(TS. 54) Sabun standarı, çeşitli sabun ve sabun tozları-yile sabun kremlerini ve sıvı sa-bunları kapsamına almaktadır. Bu standart, içinde imâl veya hariçten ithal edilebilen sabun-lar ile, etken maddesini sabun teşkil eden katı, toz, sıvı ve krem halindeki temizleme mus-tahzarlarını da içine almakta-dir.

Yalnız müessir maddesini sentetik temizleyici madde teş-til eden deterjanlar, tıbbî sa-bunlar, traş kremlerile şampu-anlar bu standardin dışında kalmaktadır. (¹)

(¹) Hazır yağlı boya standarı için STANDARD sayı 3 e ve sabun standarı için sayı 9 a bakınız.

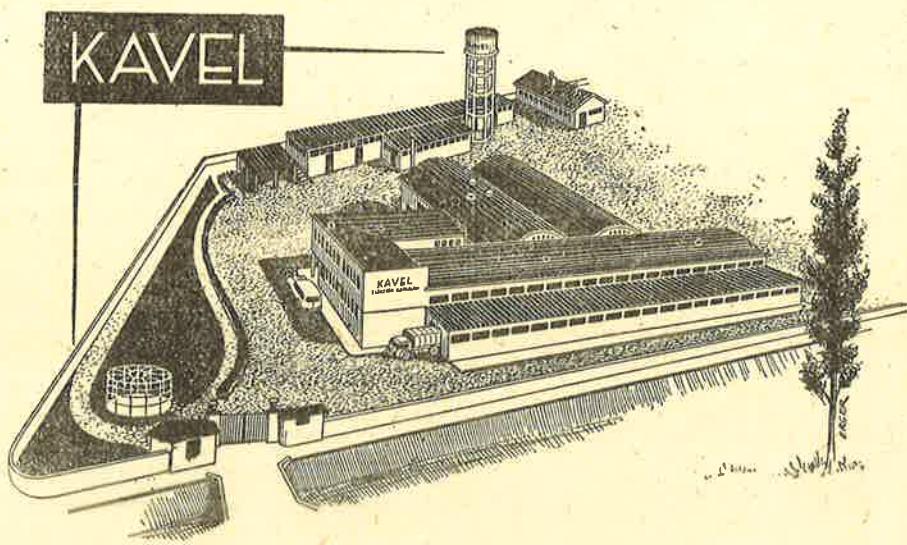
KAVEL

**KABLO VE ELEKTRİK
MALZEMESİ Ltd. Şti.**

İstanbul — İstinye

Tel : 63 53 99 -
63 53 20

Tesis tarihi : 1954

MAMÜLLERİ

I — TS—03 e göre 10-95 mm² örgülü
bakır iletkenler

II — Termoplâstik s. madde ile yalıtlı-
miş, kuvvetli akım iletken ve kab-
loları :

(TS—38 e göre yapılan tipler (T)
ve karşılığı VDE ye göre sembol-
leri NY ..... gösterilmiştir.)

a) İç ve dış tesisat telleri :
(T) NYA, (AT) NYAB,
(TTY) NYIFY Kapoten,
(TT) NYM, (TP ve ATP)
NHYBUY antigron,
(TRn ve TRy) NYFA kordon
ve yassi kordon,
(TTR) NYMHY seyyar kordon

b) Toprakaltı kablosu :
Termoplâstik esash NYY tipi
kablo.

III — Zayıf akım iletkenleri :
Telefon iç ve dış tesisat telleri,
sahra kablosu,
Zil (sinyal) teli.

IV — Emaye bobin telleri :
0.10 mm. den 2.10 mm. çapa kadar

V — Plâstikten boru, band ve profiller,
PVC granül.

VI — Plâstikten sun'î deri :
Çesitli renk, desen ve kalitede; dö-
semelik, çantalık, sofralık, elbise-
lik, branda....

Standard Dünyasından

PORTRELER

George F. Hussey Jr.

AMERİKAN STANDARDLARI BİRLİĞİ
ESKİ MÜDÜRÜ

Mr. Hussey, Amerikan Standardları Birliği'nin Mr. Roger Gay'den önceki Müdürüdür.

1961 yılı sonunda Amerikan Standardları Birliği (ASA) Direktörlüğünden ayrılan Amiral Hussey, Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) topluluğunda değerli çalışmalarla bulunmuş ve bu teşkilatın konsey üyesi sıfatıyla çeşitli idari komitelere katılmıştır.

ASA'dan çekilmişinden sonra Amerikan Standardları Birliği'nden fahri üyesi ününü aldı. Amerikan Standardları Birliği'nin Müdürü ve aynı zamanda Genel Sekreteri olarak bulunduğu 14 yıl içinde standardizasyon hareketine verdiği değerli çalışma ve önemli hizmetleri dolayısıyle yüksek takdire mazhar olmuştur.

Birinci Dünya Savaşı içinde ASA kuruluşunu meydana getirmiş olan düzen, kuruluşun çalışmalarını ikinci Dünya Savaşı içinde önemli bir oranda genişletmiş bulunuyordu. Savaşın sona ermesinden sonra 1948 yılında birliğin milli durumu sıkıntılara sarsılmıştı. 1948 yılında Birlik işte bu durumda iken Amiral Hussey işe başlamıştır. 14 yıllık görevini dikkat ve itina ile basarmıştır.

Ülkесinin ihtiyacı milli standard kuruluşunun yöneticisi ve Milletlerarası Teşkilatın ikinci Reisi sıfatıyla gerek milli ve gerekse milletlerarası seviyede standardların tanınmasında başlıca önemli rol oynamıştır.

ASA Yönetim Kurulu tarafından kendisine verilen belgede su cümle yazılı bulunmaktadır: «Amerikan Standardları Birliği Yönetim Kurulu, George F. Hussey Jr. i Amerikan Standardları Birliğinin fayıri üyeliğine salt çoğunlukla sefer».

Amiral Hussey'in idare gücü ve ASA'nın yetkilileri ile Yönetim Kurulu üyelerinin desteklemesi bugün ASA'yı yükseltmiş sanayi sahasında devamlı gelirleri olan büyük bir kuruluş durumuna getirmiştir.

Amerikan Standardları Birliğinin tarihinde ikinci kez olarak bir kişi bu Birliğe fahri üye seçilmiş bulunmaktadır. Bu seref Amerikan Deniz Kuvvetlerinden emekli Vis-Amiral G. F. Hussey Jr. e ASA Yönetim Kurulunun salt çoğunluk oyu ile verilmiştir.

Amiral Hussey, ASA'nın 14 yıllık Müdürlik görevini yürüttükten sonra 31 Aralık 1961 günü bu görevinden ayrılmıştır.

Roger Gay

AMERİKAN STANDARDLARI BİRLİĞİ
MÜDÜRÜ

Roger Gay, Bristol Brass Kumpanyasının Başkanı bulunduğu sıralarda (1 Ocak 1962) Amerikan Standardları Birliğinin Müdürlüğüne getirildi.

Mr. Gay, Vis - Amiral Hussey'in Müdürlükten ayrılması ile bu görevde atanmıştır.

Mr. Gay 1952-1954 yıllarında Amerikan Standardları Birliğinin Başkanlığında bulunmuş ASA Yönetim Kurulunda bakır ve pirinc araştırma birliğinin delegeesi olarak 9 yıl hizmet etmiş, Howard Coonley madalyasını almıştır.

Standardlar Mühendisler Birliği üyesi olan Mr. Gay, 1957 yılında standardizasyonla ilgili önemli çalışmalarından dolayı SES'den ve ASTM (American Society for Testing and Materials) den yıllık katılma hissesine sahip olmuştur.

Savunma Bakanlığında görevli bulunduğu sırada (DOD) yeni standardizasyon programını yöneterek levazım tedariki sisteme maddelerin adet ve cinsimlerinde önemli azalmalar kaydedilmesini sağlamıştır.

1955 yılında Bristol Brass'ın Yönetim Kurulu Başkanı iken konularına göre standardlar kataloğu sistemlerini ortaya koymustur. Bu arada Washington'da Milli Savunma Departmanı Müfettişliğinde görev almak üzere kendisine iki yıl izin verilmiştir. Onun yönetimi altında silahlı kuvvetlerde kullanılmak üzere tek hürriyet ve katalog sistemleri kurulmuştur. Federal kataloş sisteminde üç milyondan fazla maddeler yer almıştır.

Mr. Roger Gay, İmalatçılar Birliği Araştırma Korparasyonu, Bakır ve Pirinc Araştırma Birliği, Amerika Madeni Eşya Korparasyonu Whitney Chain Kumpanyası, Bristol Bankası ve Emniyet Sandığı, Bristol (Tracticon) Kumpanyası, Bristol Birlikleri Connecticut Maden Şirketi, Fizik İmlî Korparasyonu gibi kuruluşların direktörlük görevlerinde bulunmuştur.

Amiral Hussey'in Amerikan Standardları Birliğinde çalıştığı sıralarda Mr. Roger Gay, ISO teşkilatı ikinci başkanlığını 1959 yılından 1961 yılına kadar üzerinde bulundurmıştır.

Amerikan Standardları Birliğinin idarı işlerini yürüttüğü sıralarda 500 kadar yeni Amerikan Standardının kabulünde rol oynamıştır.

YURTTAN HABERLER

Türk Standardlarının kontrolü ve bölge laboratuvarları kurulması ile ilgili toplantı

22.10.1962 Pazartesi günü dâvetilerin huzuru ile yapıldı. Öğleden önce ve sonra iki celse devam etti.

Gündemde yer alan «4» madde üzerinde cereyan eden müzakereler sonunda; kesin bir karara varılabilme için konunun yeteri kadar işlenmemiş bulunduğu görüлerek:

a — Kurulacak bölge laboratuvarlarının sınıf ve bün-yeleri ile maliyetlerini, inşa sahalarını belirten projelerinin tamamlanması,

Bazı malların ihracı lisansa bağlı

1 Ekim 1962 günü Resmî Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu kararı ile ihracı lisansa bağlı mallar listesine (yakmağa mahsus ağaç, kütük, kesilmiş odun, adun kömürü, çalı - çırrı ve talaş) ilâve edilmiş ve bu maddelerin Tarım Bakanlığının lisansı ile ihracına izin verilmiştir.

TÜRKİYE - ALMANYA ARASINDA VİZE HARCI KALDIRILDİ

Türkiye ve Federal Almanya Hükümetleri arasında Bonn'da yapılan görüşmeler sonunda iki taraf arasında alınmatta olan vize harçları kaldırılmıştır.

11 Ekim 1962 sabahından itibaren muteber Türk pasaportu taşıyanların Federal Almanya topraklarına girişi sağlayan vizelerinden harç alınmayacağı. Bunun karşılığı olarak da Türkiye Cumhuriyeti topraklarına giren Alman uyuşklara da aynı işlem uygulanacaktır.

b — Bölge laboratuvarlarının kurulacağı yerlerdeki oda ve borsaların ellerinde veya devlete ait ve bu hizmete yarıyılı arsa, bina ve aletler varsa bunları da tesbit edip müteakip toplantıya getirmesi,

c — Oda ve borsaların kendi bölge laboratuvarlarının hinterlandı içindeki ziraî ve sînâ istihsal faaliyetleri ile mecburi yürürlüğe konulan standartlara göre kontrolda istihdamı gereken murakipların sayilarını ve ihtisaslarını gösteren bir rapor düzenleyip vermesi,

d — 19 Kasım tarihinde yeniden toplanarak bu bilgi ve dokümanların ışığı altında oda ve borsalarla TSE'ye ve devlete düşen hizmet ve mükellefiyet paylarının ve AID'den istenecek yardımın tesbit edilmesi ve ona göre fiili tâhakkuk yoluna gidilmesi, kararlaştırıldı.

SOYA FASÜLYESİNDEN YEMEK YAPILDI

Soya fasülyesinin insan vücudu üzerinde yaptığı geliştiriçi etki gözönüne alınarak İstanbul'da bir gıda sanayii tarafından yeni bir tip gıda maddesi piyasaya çıkarılmıştır.

Soyamil adı altında çıkarılan bu gıda maddesi hareketli ve ağır işlerde çalışan, vücutça yıpranan işçilere salık verilmektedir.

FRANSA'YA SALYANGOZ İHRAÇ EDİLİYOR

İstanbul Ticaret Odasından verilen bilgiye göre bu yıl Fransa'ya ihraç edilecek olan 20 ton salyangoz için menseş sahadetnamesi verilmiştir.

KALKINMA PLANI ÇALIŞMALARI

PLAN, T.B.M.M. BÜNESİNDE TEŞKİL OLUNAN «PLÂN KARMA KOMİSYONU» TARAFINDAN İNCELENmeye BAŞLANDI

Devlet Plânlama Teşkilâtı tarafından hazırlanıp, muhtelif kademelerde üzerinde çalışmalar yapıldıktan sonra son defa hükümetçe incelenen 5 yıllık iktisadi ve sosyal kalkınma plâni, bu ay ortalarında T.B.M. Meclisine sunulmuş ve plânın, Meclis bünyesinde teşkil olunan «Plân Karma Komisyonu» tarafından incelenmesine başlanmıştır.

Cumhuriyet Senatosu ile Millet Meclisine mensup 50 üyeden kurulu «Plân Karma Komisyonu» ndaki müzakerelelere bazı bakanlarla Devlet Plânlama Teşkilâtı ilgilileri de istirâk etmektedir. Müzakerelel el'an devam etmektedir.

18 ekim 1962 tarihli Resmî Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiş bulunan «Uzun Vadeli Plânın Yürürlüğe Konması ve Büyünlüğünün Korunması Hakkındaki Kanun» hükümlerine göre, Plân Karma Komisyonu, plâni en çok yirmi gün zarfında karara bağlayarak Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu gönderecektir. Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu plâni en çok 6 gün zarfında inceleyip tekrar komisyonca iade edecek ve komisyonca Senato kararları 3 gün içinde incelenip karara bağlandıktan sonra plân Millet Meclisi Genel Kuruluna sunulacaktır. Millet Meclisi Genel Kurulunun plâni inceleme süresi ise mezkûr kanuna göre 8 gün olarak tesbit olunmuştur. Meclis kararı ile plân kesinleşmiş olacaktır.

Bazı Bakanlarla Özel Sektör temsilcileri arasında toplantı yapıldı

Tohumların standardize edilmesi uygun bulundu

Üç ayda bir kez bazı bakanlarla özel sektör temsilcileri arasında yapılmakta olan toplantıların 4 üncüsü 18 Ekim 1962 tarihinde Ticaret Bakanlığı toplantı salonunda yapıldı. Başbakan adına Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Ekrem Alican tarafından açılan toplantıda, toplantıları düzenleyen sorumlu bakan olarak Sanayi Bakanı Prof. Fethi Çelikbaş kısa bir konuşma yapmış, özel sektör adına Odalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı da buna cevap vermiştir. Bundan sonra gündeme geçmiş ve mutad olduğu üzere, ilgili bakanlar geçen toplantı gündeminde yer alıp üzerinde konuşulan konular hakkında o günden bu güne kadar yaptıklarını açıklamışlardır.

Gündemde, Beş Yıllık Plan hakkında Birliğin görüşü, sana-

si, canlı hayvan ihracı, sınıai mammüllerin fiyatlarının ucuzlatılması, pamuk istihsal ve ihracı gibi konular yer almaktaydı. Karşılıkla anlayış içinde ele alınan bu konularda tam bir anlayış birliğine varılmıştır.

Bu toplantıda, Odalar Birliği tarafından incelenmesi istenen konulardan biri de Tohumların standartizasyonu idi. Ticari faaliyette ve özellikle ihracatta ürünlerin kaliteli olması bunların değerlendirilmesi için ilk şarttır. İstihsalde, hem talebin bu gereğine uymak ve hem de elde edilen ürünün mükemmelini sağlamak, istihsalden önce dahi istihsal edilecek ürün değeri bakımından bir ön bilgi sahibi olmak zorunlu yüzünden tohumların standart hale getirilmesi gerekmektedir. Ürünlerimizin, hattâ aynı tarladan alınalar bile, bir örneklik göstergesi ve pazarlama faali-

yetinde standartizasyonun bir türlü sağlanamamasında tohum standartizasyonunun bulunmayışı ana sebeplerden biridir. Bu itibarla, bütün tohumların standartize edilmesi gerekmektedir. Şu noktayı da belirtmek gerekir ki Resmî Sektör tarafından yapılan tohum ithalâtında bile bu hususa gereken önem verrilmektedir.

İşte bu durumu görüşen taraflar, tohum standartlarının bir an önce yapılmasına karar vermişlerdir. Tarım Bakanlığı tarafından ele alınacak olan bu konuda Türk Standardları Enstitüsünden geniş çapta faydalansacaktır. Böylece TSE şimdije kadar yaptığı tarımsal ürün standartlarının yanına onlardan daha önemli olan tohum standartlarını da koymuş olacaktır. TSE yakın bir gelecekte Tarım Bakanlığı ile işbirliği yaparak tohumları standartize edecektir.

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

E SKİŞEHİR

KILIÇOĞLU Kiremit ve Tuğla Fabrikaları

Her Nevi Kiremit ve Tuğla,

Dişli Döşeme Tuğlaları

En iyi kaliteli mallarıyle daima

müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
Eskişehir

Telgraf adresi : KIREMİT
Telefon No. : 1364 - 2105

TSE standard faaliyetini hazırlayacak tedbirler alıyor

Tatil sonrası günlerinde Enstitü; faaliyetini hızlandırmak ve hizmet kapasitesini en yüksek seviyesine çıkarabilmek amacıyla gerekli tedbirleri almak yoluna girmiştir.

İlk olarak;

6.10.1962 Cumartesi günü hazırlık grubu başkanları arasında bir toplantı yapılmış, üzerinde çalışılan standardların millî ekonomi ihtiyaçlarını hâkîyle karşılayacak mükemmeliyette olması ve bir an önce bitirilmesi yönünden ne gibi çarelere başvurulması uygun olacağının hususu müzakere edilmiş, bugünkü tatbikattan ve ileri sürülen tekliflerden alınan ilhamlarla:

a) Ön tasarıları hazırlayacak raportörlerin, yapacakları standard konusunda formasyon, tecrübe sahibi ve tercihan yabancı dil bilen zevattan seçilmesi,

b) Tasarının hazırlanması ve ilgili komitede görüşülüp çıkarılması için önceden bir termin konulması,

c) Üzerine aldığı standard çalışmalarında sür'at ve mükemmel yet sagladığı tesbit e-

YENİ STANDARDLAR ARTIYOR

Türk Standardları Enstitüsü'nce çıkarılmakta bulunan Türk Standardlarının sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Her ay çıkan standardların gitikçe artması ile TSE arşivleri zenginleşmektedir. Bu ay içinde yayım işleri sonuçlanarak satışa çıkarılan standardlar şunlardır.

1 — TS. 43 Eldokusu Türk Hali 14 TL.

2 — TS. 46 Kontrplâk 4 TL.

3 — TS. 49 Yahtkan şerit 4 TL.

4 — TS. 55 Eylerde ve sanayide kullanılan petrol endüstrisi sivilastırılmış hidrokarbur tevzi tüpleri 4 TL.

dilen raportörlerin uygun se-komitelerinin dosya ve yazış-kilde teşvik ve taltif edilmesi, malarını düzenelemek üzere ayırdığı çalışma yeri ve imkân-ayırmasını genişletmesi,

e) Enstitüye muhtelif standard kollarında en faydalı elemanları bulmak üzere Türkiye çapında araştırmalar yapılması ve Enstitü faaliyetinin bu ölçüde yayılması,

f) Enstitü ile hazırlık grupları arasında daha sıkı bir irtibat kurmak, aynı zamanda hazırlık grupları ve teknik kararlarına varılmıştır.

TSE'nin standard hazırlama safhalarını belirten yeni bir talimat

Türk Standardları Enstitüsü hazırlık grupları başkanları, 20.10.1962 Cumartesi günü Enstitü merkezinde toplanırlar.

Faruk Sünter, Canan Sahir Silan, İzzet Erksal, Prof. Mecit İbrahim Okay, Haydar Reşit Kök, Turhan İskit, Rahmi Toker, Nihat Mumcu, Orhan Baser, İbrahim Kuthutan'ın katıldıkları toplantıyı Başkan Faruk Sünter açtı.

Geçen toplantıda alınan karar vechile her hazırlık grubunun yaptığı inceleme ve tatbikat hakkında başkanları bilgi verdiler.

Bunları takip eden müzakereler sonucunda :

a) Bir standard konusunun ele alınabilmesi için mutlaka bunu hakkı ile yapabilecek bir raportör bulunması ve komite üyelerinin bu raportörle istişare edilerek seçilmesi,

b) Aynı kategorideki stan-

komitesinin dosya ve yazışmalarını düzenelemek üzere gruplar emrine daimi eleman verilmesi,

g) Hazırlık grubunun kendisine bağlı teknik komitelerle bir araya gelerek yukarıda sıralanan tekliflerin bunlara duyurulması, faaliyetlerinin bunlara uydurulması ve başka tavyışları zihin ettiği takdirde bir dahaki hazırlık grubu başkanları toplantısına getirilmesi,

kararlarına varılmıştır.

dard metinlerinde birlik sağlamak üzere, Genel Sekreterlikçe şablonlar yapılması,

c) Kurulacak teknik komiteler hizmet verilirken tasarımı hazırlama ve komitede görüşme için - konunun önemi ve hacmi esas tutularak - bir termin konulması,

d) Hazırlık grubu başkanlarının re'sen ve kendilerine tahsis edilen Enstitü elemanları vasıtasiyle teknik komite çalışmalarını yakından izleyip işi tesbit edilen zaman içinde tamamlatması,

e) Kurulan her komitenin, ilk toplantıda, hazırlanacak tasarımın dayanacağı kaynakları ve uygulanacak metodу görüştüp karara bağlaması,

f) Raportörün, yaptığı tasarımını çoğaltarak komitenin toplanacağı tarihten bir hafta önce komite üyelerine ve hazırlık grubuna birer örneğini vermesi,

g) Tasarıların esas met-

nine taallûk eden kısmi için raportörün Enstitüce tesbit edilecek mütayyen bir paranın, tasarı komiteden uygun görülüp geçtikten sonra, ödenmesi ve konunun özelliği hasebiyle bu metne eklenecek fazla bilgi ve foyler için yine Enstitünün tarifesi üzerinden tahakkuk ettirecek bir ücret verilmesi,

h) Teknik komite ve hazırlık gruplarından çok az değişiklik ve eklerle çıkan ve müttaleaları müsbet gelen tasarı raportörlerinin kurulacak özel komisyonda kabul edilen miktarда taltif görmesi ve başarısızlıklarını tesbit edilen raportörlere Enstitü camiasında artık hizmet verilmemesi,

i) Standardların yazılışında üslup ve ifade bakımından benzerlik sağlanabilmesi için son metinlerinin - konu raportörünün de katılacağı - bir radaksiyon komitesinin tettikinden geçirilmesi, yolunda yapılan tekliflerin ışığı altında: Turhan İskit'in başkanlık edeceği, İzzet Erksal ve Rahmi Toker'den mürekkep bir komisyon marifetiyle TSE' nin standard hazırlama saflarını belirten bir talimat düzenlenmesi, Enstitü Genel Sekreterinin de bu komitede bulunması karara bağlandı.

STANDARD HAZIRLAMA KONUSUNDА

TSE ile İstanbul Sanayi Odası ve Ticaret Borsası arasındaki işbirliği olumlu sonuçlar veriyor

A — Sanayi Konusunda :

Pamuklu dokumalar ve pamuk ipliği standardlarını yapmak üzere kurulmuş olan teknik komite, toplanarak çalışmalarında uygulayacağı metodu tesbit etmiş ve aldığı görevi,

1 — Tarifler

2 — Deneyler

3 — Malzeme

standardları adları altında üç gruba ayırmış, hemen faaliyete geçmiştir.

Tarifler grubundan;

— İstatistiği değerlendirmeye metodları ve nümune sayısını tâyini,

— Deney için standard atmosfer şartları ve klima ölçümü denevler grubundan da;

— İplik numru ve teks değeri tâyini,

— Sabit hızlı dinomometre ile tek iplik mukavemeti uzama oranı ve kopma uzunluğu tâyini,

yapılmıştır.

B — Ziraat Mahsulleri konusunda;

İstanbul Ticaret Borsası Umumî Kâtipliğinin delâletile düzenlenen standard faaliyeti de müsbet sonuçlar vermeğe başlamıştır.

Ticaret Odası, Ticaret Borsası, İhracatçılar Birliği ve İhracat Baş Kontrolörlüğünün müsterek himmetleriyle kurulmuş bulunan teknik komite, yapacağı baklagiller ve sınai bitkiler, yağlı tohumlar standardlarını ihracatımızdaki önemlerine göre sıraya koymuş ve listede başta gelen mercimeyi ilk olarak ele alıp standardını hazırlamıştır.

İlgili meslek grubunun da tettikinden geçen ve tasvibe ictiran eyleyen bu standard Enstitüye gelmiş bulunmaktadır.

Komite bu suretle Enstitünün standard yapımı metoduna intibak ettiği için bundan sonraki standardların daha kolaylıkla ve daha kısa zamanda yapılacağı tabiidir.

GEÇEN AY İÇİNDE TSE'YE YABANCI MEMLEKETLERDEN GELEN STANDARDLAR

HAZIRLIK GRUBU	YABANCI MEMLEKET													Toplam	
	Alman	Amerika	Arjantin	Avustralya	Britanya	Belçika	İsviç	İsrail	Kanada	Portekiz	Hindistan	Macaristan	Venezuela	Yeni Zelanda	
ELEKTRİK				2	7				3		8				20
KİMYA															
LABORATUVAR									7						7
İNSAAT				3	4	6									13
MADEN								3		2					5
MAKİNA	2				9	5									16
MÜHENDİSLİK NORMLARI									1						1
TEKSTİL			1												1
ZİRAAT					6								6		12
TOPLAM	(*) 116	2		6	26	11	3	7	6		8	(*) 237	6		428

(*) Muhtelif konularda.

Türk Standardları Enstitüsü İnşaat Hazırlık Grubu ve Teknik Komitelerinin Toplantısı

13.10.1962 Cumartesi günü inşaat hazırlık grubu başkanı Feyyaz Köksal'ın yönetimi altında bu gruba bağlı teknik komite mensubu 24 üye Enstitü merkezinde toplanarak:

I — Önce teknik komitelerin elliindeki standard konularına ait çalışmaların hangi safhalara gelmiş bulunduğu ve ne zamana kadar tamamlana-

bileceği hususu gözden geçirildi.

Komite raportörlerinin yaptıkları açıklamalardan:

a) Beton briketler standard tasarısının bittiği, nümenne alma ve muayene kısmının da 10 gün içinde ikmal edilip hazırlık grubuna sunulacağı, özel yapılstaki briketlerin ise ayrıca ele alınacağı,

b) Asbestli çimento mülülerinden borulara ait standard tasarısının iki ayda bitebileceği, sonra beton borular tasarısına başlanacağı,

c) Sun'i döşeme plâkları standard tasarısının 15 gün içinde hazırlık grubuna sunulacağı,

d) Ahşap parke standartının tamamlanmış ve yazılımaka olduğu,

e) Ahşap koruma standartının bir ayda tamamlanacağı,

f) Mantar levhaları ve kerpiç, stabilize toprak ve bloklar için yeni komite kurulduğu ve tasarlarının en çok 3 ayda yapabileceğii,

g) Bitumlu çati örtüleri standard tasarısının 12 foyünden 11 inin hazır olduğu ve ruberoyitler üzerinde çalışıldığı, nümenne alma ve deney metodlarının ise ancak 2,5 ayda bitebileceği,

h) Tuğla, kiremit, asmolin ve künk borular standard tasarılarından: Tuğlanın hazır, asmolinin yarılanmış durumda, kiremit çalışmalarının oldukça ilerlemiş ve künk boruların henüz ele alınmamış bulunduğu ve

hepsinin nihayet 3 ay içinde bitirilmiş olacağı,

i) Seramik konusunda:

Pencere camı ile muayene metodları ve cam kesiciler standard tasarılarının bitirilmiş olduğu,

Kat, ser ve lâboratuvar camları üzerinde çalışmalara devam edildiği, karosseramik için yeni bir komite kurulacağı.

j) Mermer standard tasarısı çalışmalarının hayli ilerlemiş olduğu ve bu alanda fayda sağlayacağı umulan yabancı menselli standardların tercihesi sona erdiğinde bunların da mütaleası ile son şeklini alacağı ve en çok 3 ayda tamamlanacağı,

k) Lif levhaları standard tasarısı ise mütaleadan gelmiş, hazırlık grubuna verilmek üzere olduğu, anlaşılmıştır.

II — Bu çalışmaların hızlandırılması yönünden alınması gereklili tedbirlerin müzakeresi sırasında ise:

1 — Standardlarda terim birliğinin sağlanması ve bu başarılincaya kadar raportörlerin konuya en uygun ve anlaşılıklı terimlerin kullanılması,

2 — Standard tasarılarının mütalea için gönderilecekleri yerlere ait listeleri hazırlık gruplarının düzenlemesi,

3 — Standardlarda tekerürü önlemek üzere, bunlardan müsterek hükümlerin ayrı standardlar haline konulması ve bunları yapacak yeni bir grup kurulması,

4 — Resmî ve özel sektörde uygulanan aynı konuya ait şartnamelerin birleştirilmesi suretiyle zaman zaman çıkan anlaşmazlıkların önlenmesi yolunda tedbir alınması,

5 — Standard çalışmalarında faydalı olacak yabancı ya-

Devamı 23. sahifede)

Istanbul Sanayi Odası standard çalışmalarına hız verdi

Dikis ve nakış ipliği standardlarını hazırlamakta bulunan teknik komitede, Sanayi Odasının iş'arı üzerine, Bakırköy Pamuklu Sanayi Müessese-sesi Teknik Müdür Yardımcısı Halit Aksel Sümerbank Ümmü Müdürlüğünü temsilen görevlendirilmiştir.

Bu kıymetli üyenin de ilтиhak ile komite mesaisini daha çabuk ve daha mükemmel şekilde yapabilmek imkânına kavuşmuş olmaktadır.

Yine Sanayi Odasının yanından takibi ile muhtelif kauçuk mahsulleri standardlarını hazırlayacak teknik komite de Suat Termer'in başkanlığı altında kurulmuş olup raportörüğünü Aleksandır Halkusi yapacaktır.

Her iki komitenin de faaliyete geçmesiyle önemli iki bransta hissedilen standard boşlukları kapatılacaktır. Başarılar dileriz.

TS. İŞARETİ

STANDARD Dergisinin 7inci sayısında (TSE) alâmeti farikası üzerinde durmuş, bu alâmeti farikanın niteliğini, kullanma şeklini, faydalarını belirtmisti. Bu alâmeti farika ile TS. işaretti arasında ilişkiler olup olmadığı, varsa neler olduğu hussusunda tereddütlerin ortaya çıktıığı alınan bazı mektuplardan anlaşılmıştır.

(TSE) alâmeti farikası ihtiyarî olarak tatbik edilen veya edilecek olan standardlara tâbi mamûllerin üzerine TSE ile yâpılacak anlaşma ile konulabilir. Bu alâmeti farikanın kullanılması için ayrıca bir ücretin ödemesi de gerekmektedir.

TS. işaretti ise hem ihtiyarî olarak uygulanan, hem de meburî kilinan standardlara uygun olarak ikmal edilen mamûller üzerine konulan bir işaretettir. Bu işaret «Türk Standardları» deyiminin kısaltılmış olup TSE tarafından yapılan veya kabul olunan standardların «İşaretleme» bölümünde yer alan hükümler gereğince kullanılmaktadır. TS. işaretinden sonra standardın numarası da yazılmalı suretiyle, sözgelişi TS. 38 şeklinde kullanılmaktadır. Bu işaret, mamûlün hangi standarda uygun olarak imâl edildiğini gösterir bir işaretettir. Fonksiyonu mamûl ile standard arasında ilişkinin kurulmasıdır. Böylece, satın alınan veya kontrol edilen mamûlün hangi standarda uygun olarak imâl edildiğini alâmetidir.

Bundan anlaşılıyor ki TS. işaretti ile (TSE) alâmeti farikası arasında hiçbir ilişki bulunmamaktadır. Ancak (TSE) alâmeti farikasının standard her mamûl üzerine konulması gerekmediği halde TS. işaretinin standarı olmuş her mamûl üzerine konulması gerekmektedir.

M. U.

SINAİ STANDARD KARARLARI

Maddenin adı	Kararnamenin No.	Yürürlüğe giriş Tarihi	Tarihi
TS. 1 Yarı mamul elektrolit bakır	4/12644	22/1/1960	18/6/1960
TS. 2 Sert çekilmiş som elektrolitik bakır tel	4/12644	22/1/1960	18/6/1960
TS. 3 Örgülü bakır tel iletken	4/12644	22/1/1960	18/6/1960
TS. 4 Kazmalar	4/12651	22/1/1960	25/9/1960 25/3/1961
TS. 5 Çelik çekic, varyoz ve baskilar	5/188	3/8/1960	21/6/1961
TS. 6 Valflar (musluklar)	5/142	12/7/1960	21/12/1961 14/4/1961 14/10/1961
TS. 7 Pesel boru ve parçaları	4/12698	9/2/1960	27/10/1960
TS. 8 Bergman ve parçaları	5/191	3/8/1960	17/8/1961
TS. 9 Stalpanzer ve parçaları	5/189	3/8/1960	7/8/1961
TS. 10 Kir-döküm pis su boru ve parçaları	4/12651	22/1/1960	25/9/1960 25/3/1961
TS. 11 Temper döküm boru rekorları (fitinzier)	5/116	7/7/1960	12/2/1961 12/8/1961
TS. 12 Kursun Akümülatör tadilât	5/608 6/921	6/12/1960 12/9/1962	30/2/1961 4/10/1962
TS. 13 Kuru pil ve Bataryaları	5/157	16/7/1960	16/8/1961
TS. 17 Yarı sert çekilmiş som elektrolitik bakır tel	5/443	18/10/1960	9/5/1961
TS. 18 Yumuşak çekilmiş ve tavlanmış bakır tel	5/443	18/10/1960	9/5/1961
TS. 19 Portland çimento	6/642	23/6/1962	27/10/1962 27/7/1962
TS. 20 Yüksek fırın curaf çimentoları	»	»	»
TS. 21 Beyaz Portland cimentosu	»	»	»
TS. 22 Melaz bağlayıcı	»	»	»
TS. 23 Çimento Nümune alma metodları	»	»	»
TS. 24 Çimento muayene metodları	»	»	»
TS. 25 Tras	»	»	»
TS. 26 Traslî çimentolar	»	»	»
TS. 27 Kireç tozu	»	»	»
TS. 28 Tras nümune alma metodları	»	»	»
TS. 29 Tras muayene metodları	»	»	»
TS. 30 İnşaat kireçleri	»	»	»
TS. 31 Nümune alma metodları	»	»	»
TS. 32 Nümune metodları	»	»	»
TS. 33 Kum	»	»	»
TS. 35 Yalıtıcı iletkenlerde ve kablolarда kullanılan yalıtıcı kılıflar ve dolgu malzemesi	5/675	23/6/1962	15/2/1963
TS. 36 Yalıtılmış iletkenlerde ve kablolarda kullanılan kâğıt	»	»	»
TS. 37 Yalıtılmış iletkenlerin muayene metodu	»	»	»
TS. 35 Yalıtılmış iletkenlerin yapısı	»	»	»

SİNÂİ NÖRM (STANDARD) TÜZÜKLERİ

Maddenin adı	Kararnamenin No.	Tarihi	Yürürlüğe giriş tarihi
1 — İpekli kumaş	4/367	11/3/1953	2/6/1953
2 — Sabun	3/15235	1/7/1952	7/10/1952
3 — Tuğla	2/14160	10/8/1940	7/9/1940
4 — Kiremit	2/17095	24/12/1942	19/8/1942
5 — Kontrplâk	2/9478	24/8/1938	15/10/1938
6 — Çimento	2/9459	17/8/1938	23/9/1938
7 — İpek kadın çorabı	2/17257	31/1/1942	15/3/1942
8 — Kaput bezi	2/10576	10/3/1939	29/3/1939
9 — Deri, gön, kösele	4/5037	22/5/1957	31/10/1957
10 — Ayakkabı	4/10086	11/3/1958	13/8/1958

Sivilaştırılmış Hidrokarbür Tevzi Tüpleri Standardı Mecburî Kılındı

STANDARD, 26 NİSAN 1963 TARİHİNDEN İTİBAREN MECBURÎ OLARAK UYGULANACAK

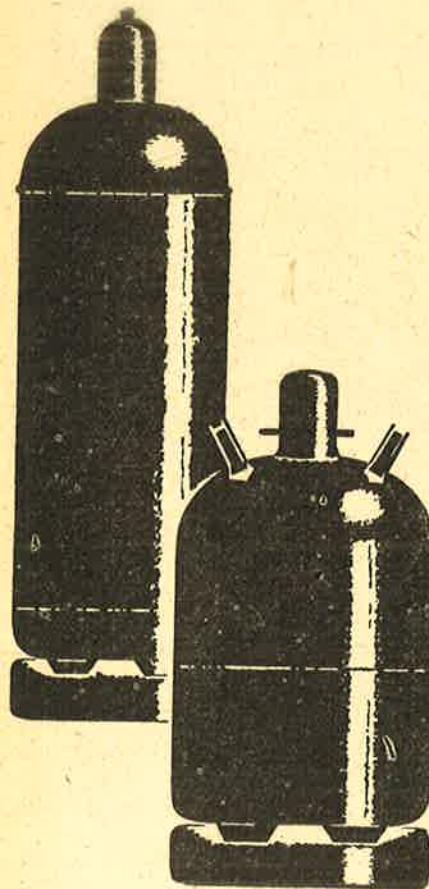
«Evlerde ve sanayide kul- lanılacak petrol endüstrisi sıvi- laştırılmış hidrokarbür tevzi

tüpleri» standardı 23/9/1962 tarihli ve 6/986 sayılı Kararname ile mecburi kılınmıştır. 26 Ekim 1962 tarihli ve 11242 sayılı Resmi Gazetenin 8914 - 8916 nci sayfalarında yayınlanan TS. 55 Kararnamedeki hükmeye göre 26 Nisan 1963 tarihinden itibaren mecburi olarak uygulanacaktır.

23/9/1962 tarihli ve 6/986 sayılı Kararnameyi aşağıya alıyoruz:

«Türk Standardları Enstitüsü tarafından hazırlanan ilişik (sivilaştırılmış hidrokarbür tevzi tüpleri standardı)ının mecburi kılınması ve hükümlerinin yayımından altı ay sonra uygulanması; Sanayi Bakanlığının 15/9/1962 tarihli ve 4/E-67121-55/8836 sayılı yazısı üzerine, 1705 sayılı kanunla 18 Kasım 1960 tarihli ve 132 sayılı kanunun 1inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulunca 23/9/1962 tarihinde kararlaştırılmıştır.»

Bu Standard hakkında etrafı bilgi Dergimizin 8inci sayısında yayımlanmıştır. (Bk. Bülent Büktas, Sivilaştırılmış Hidrokarbür Tevzi Tüpleri, Standard s. 8, sf. 17 ve 28).

TS.2, TS.17 ve TS.18 tablolarını değiştiren kararname yayınlandı

Elektrolitik bakır tellerle ilgili üç standardın tablolarını değiştiren, 7/9/1962 tarihli ve 6/901 sayılı Kararname de 26 Ekim 1962 tarihli Resmî Gazette'de yayınlandı. Bu Kararnamenin metni şudur:

22/1/1960, 18/10/1960 tarihli ve 4/12644, 5/443 sayılı Kararnamelerle tatbiki mecburi kılınan (TS. 2, TS. 17 ve TS. 18) sayılı standardlara bağlı tabloların ilişik tablolarla değiştirilmesi ve bu değişikliğin uygulanmasına kararnamenin yayımı tarihinden onbeş gün sonra başlaması; Sanayi Bakanlığının 12/8/1962 tarihli ve 4/E-67121-2/7745 sayılı yazısı üzerine, Bakanlar Kurulunca 7/9/1962 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Göründüğü üzere Kararname onbeş gün sonra yani 10 Kasım 1962 tarihinde yürürlüğe girecektir. Öğrenildiğine göre Sanayi Bakanlığı kontrol yapan teşkilata durumu bildirmiş ve yeni tabloların eski-lerinin yerine konulmasını ve bu yeni cedvellere göre işlem yapılmasını tebliğ eylemiştir.

Şeftali Standardı İhracatçıların Yardımcısı olmaktadır

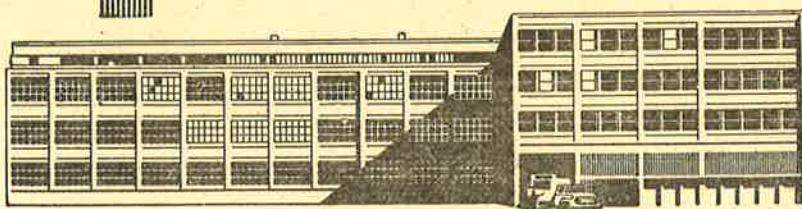
Bu yıl Türkiyeden çeşitli ülkelere 1200 ton şeftali ihrac edilmiştir. Daha çok İngiltere Batı Almanya ve Hollanda'ya gönderilen şeftalilerin kilosu 3 liradan işlem görmüştür.

Önceki sayıarda da belirtildiği gibi bu yıldı ihracat IGEME ve TSE'nin öncülüğü ile yapılmıştır.

Türk Standardları Enstitüsü tarafından hazırlanıp yayanın bulunan TS. 42 şeftali Standardı bu yolda ihracatçıların yardımcı olmaktadır.

ARÇELİK

Her nevi
Çelik Eşya
imalâti

ARÇELİK A.Ş.

(Sermaye: T. L. 7.500.000)

Sütlüce, Karaağaç Cad., 2-4, Halıcıoğlu - İstanbul

Telefon: 49 44 00 (5 hat)

HAZIRLIKLARI YAPILAN TÜRK STANDARDLARI İÇİN İNCELEMELER :

DÖKÜM RADYATÖRLER

Nurettin KIZILAY

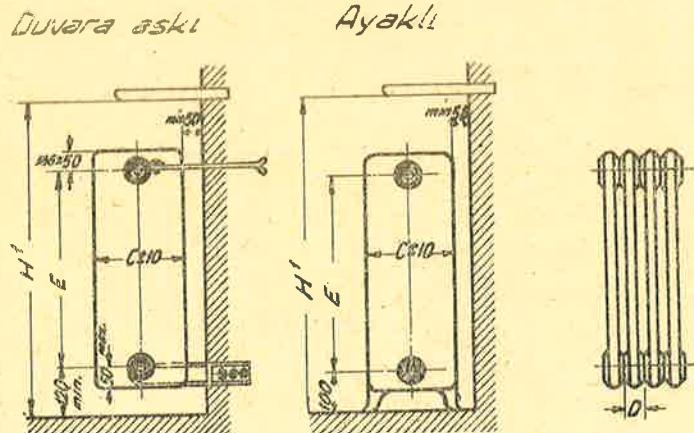
Makina Yük. Müh.

Cok sayıda odaları veya büyük hacimleri ısıtmak için en uygun sistem ısıyi bir merkezde temin edip, muhtelif ileticiler vasıtasisi ile istenilen mahallere sevk etmektedir.

Merkezi ısıtma sistemi diye adlandırılan bu sisteme muhtelif ısı ileticileri kullanılmaktadır. Sıcak veya kaynar su, buhar, hava gibi.

Bina ısıtmasında en kullanışlısı sıcak su veya alçak tazyikli buhar sistemleridir. Bu sistemlerde iletici ne olursa olsun iki ana unsur mevcuttur. Birincisi ısı istihsal edici (kazan), ikincisi ısıtılması istenen mahallede ısıyı dağıtan eleman, (radyatör, konvektör, v.s.) Bu elemanlar da iki gruba ayrılmaktadırlar.

(Şekil — 1)
Döküm Radyatör
DIN 4720

Eksen arası E	Genişlik C Sayısı kabul $\pm 10\text{ mm}$				Kalınlık D	H'	Kullanma yerü
	100	150	200	250	100 için	150-250 için	Min. ölçü
300	100	150	200	250		550	Yüksekliği çok az olan pencere önü. (vitrin pencereleri)
500	100	150	200	250	50	750	Tekriben 800 mm. yüksekliğe kadar pencere önüne.
600	100	150	200	250		60	Daha yüksek pen- cereler ve dathili duvarlar için
1000	100	150	200	250		850	
						1300	Tamamen dathili duvar için

I — Döküm kazan ve radyatör-

II — Çelik kazan ve radyatör-

Birinci gruba dahil olan döküm kazan ve radyatörler yakın zamana kadar hariçten ithal edilmekte idiler. 1958 senesinde faaliyete geçen Türk Demir Döküm Fabrikaları karakteristikleri, tamamen Alman normu (DIN) 4720 tekabül eden döküm radyatörleri istihsal etmektedir. 1962 senesi başında da memleketimizde ilk defa dilimli döküm kazan istihsaline başlamıştır. (Şekil - 1)

Millî sanayi yönünden çok önemli olan bu mevzuat ait hususiyetler bunlarla doğrudan doğruya alâkalı kimseler tarafından bilinmekte dir.

Kullanma sahalarının genişliği bakımından bunlara ait hususiyetler, ölçüler kullanma ve temin şartları vs. gibi hususları burada tekrar etmemeyi faydalı bulmaktayım.

DÖKÜM RADYATÖRLER :

DIN 4720 göre standartlaşdırılmış, normal modellerle dökülen bir veya daha fazla su kanalını ihtiva eden, metrekaresi ortalama 24-26 kg. olan dilimlerden teşekkür eden radyatörler alt ve üst taraflarından nippeler yardımı ile birbirlerine bağlanırlar. Bir tarafı sağ, diğer tarafı sol $1 \frac{1}{4}$ " boru dişini ihtiva eden nippeler normal olarak dövmeye demiden imâl edilirler. İçlerinde takılıp sükûlmede nipel anahtarının takılmasına yarıyan karşılıklı iki tırnak mevcuttur. Dilimlerin nipel deliklerini ihtiva eden kısımları iyi bir sızdırmazlığı temin maksadı ile temiz olarak işlenir.

Evvelce ortalama el kalınlığı 3,5 mm. iken Avrupa ve bilhassa Almanya'da bazı firmalar bunu 2,5 mm. kadar indirebilmislerdir. Bu surette hem metre kareye isabet eden ağırlık azaltılmış, hem de et kalınlığı inceldiğinden ısı geçirgenlik kat sayısını arttırmıştır.

İşletme şartları ve tazyiki ev veden bildirilmekçe bütün radyatörler manila contalarla monte edilmiş bir şekilde sevk edilirler. Çıkış suyu sıcaklığı $110\text{ }^{\circ}\text{C}$ üstünde olan işletmelerde, yüksek tazyikli buhar sistemlerinde manila contalar kullanılmamaz. Bunların yerine klingerit conta kullanılması icabeder. Manilâ conta ile sevk edilmiş olduğu halde çıkış suyu sıcaklığı $110\text{ }^{\circ}\text{C}$ geçen işletmelerde kullanılan radyatörler imâlatçı firmalar tarafından garanti dışı bırakılmaktadır.

Grupların son dilimlerine kör tara ve redüksiyon tapaları muvakkaten monte edilirler. Asıl montajdan evvel sükûlüp temizlenir ve contalı olarak tekrar takılır. $3/4"$ ve $1/2"$ redüksiyon tapaları aksine bir talimat olmadıkça sadece bir taraflı olarak monte edilirler.

Siparişte dilimler lüzumu kadar nipel ve her 10 dilim için 2 adet kör, 2 adet redüksiyon tara ile beraber sevk edilirler. Bazı imâlatçı firmalar siparişlerde herhangi bir yanlışlıkla meydana vermemek için matbu olarak bastırılmış sipariş kâğıtlarını bedelsiz olarak müşterilerine emrine amâde kilar.

Sipariş için model ve dilim sayısının verilmesi kâfi gelmektedir. Misal: (R 20, 1000/14) yazılışından

iki kolonlu, genişliği 200 mm, yüksekliği 1000 mm, olan tipten 14 dilimlik bir grup döküm radyatör si-pariş edildiği anlaşıılır.

Hususî olarak sipariş verilmeli-kçe radyatörler ayaksız sevkedilir. Ayaklı olarak sipariş aşağıdaki esasa göre yapılır.

Ayaksız dilimler için de konsol

yiki 40 m. ss. conta: manila
b) Orta basınçlı sıcak sulu sis-temlerde; çıkış suyu harareti maksimum 110°C ve maksimum işletme tazyiki 3,0 atü:

Conta: Klingerit
c) Maksimum işletme tazyiki 2 atü, olan buharlı sistemlerde (Ku-

azdır. Fakat radyatörün ısı ge-çirme kapasitesi çıkış suyu sıcaklığına ve boyaya kalınlığına bağlı ola-rak % 5 ile 15 azalır. Çıkış suyu sıcaklığı 90°C göre hesaplanmış bir sıcak sulu sisteme; bütün rad-yatörler bilâhare aliminyum boyası ile boyanmışsa bu radyatörlerden beklenen ısı kapasitesi azalır. Bu azalma kazandaki hararet rezervinden faydalananlarak, meselâ çıkış suyu hareketini 100°C çıkışmakla te-lâfi edilirse de fazla yakacak kullanıldıgından yakacak masrafları ar-tar.

RADYATÖRLERİN KULLAN-MA YERİNDE DİKKAT ED-LECEK HUSUŞLAR :

Radyatörlerin duvara veya ze-mine montajında, temizleme, iyi bir hava sirkülasyonu, radyasyon tesiri ve áriça vukuunda söküüp takılabil-me imkânları daima gözönünde tu-tulmalıdır.

Radyatörün alt kenarı zeminden en az 10 cm. yüksekte ve radyatör arka duvardan en az 5 cm. aralıkla konulmalıdır. Radyatörlerin yerine konulmalarında en uygun şekil; alttan konsola oturtulması ve üstten kelepçelenmesidir. Döküm ayaklı dilimlerin kulanılması iki sebepten dolayı tavsiye edilmez.

a) Radyatör altının temizliği konsola nazaran daha zordur.

b) Radyatörler bîlhassa yeni in-saatlarda zemin tamamen bitme-dikçe monte edilemezler.

Döküm ayaklı dilimler için imalâtçı firmalar fiat farkı talep e-derler.

KAŞ RADYATÖR :

Mecburiyet olmadıkça kaş rad-yatör kullanılmamalı. En büyük mah-zur kaş radyatör istismada mühim rolü olan radyasyonu hemen hemen tamamen ortadan kaldırdığı gibi konveksiyon tesirini de azaltır. Aynı zamanda radyatörün alt ve arkasını temizlemek de güçlegir.

Aşağıdaki tabloda muhtelif konstrüksiyonlara göre radyatör is-ıtma kapasitesinin azalma miktar-ları gösterilmiştir (sekil - 2)

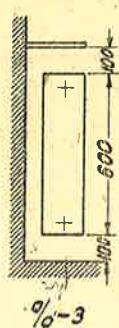
(Devamı 28. sahifede)

(Sekil — 2)

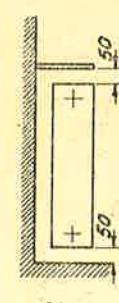
Kaş radyatör kulanılması halinde;

Eksenler arası mesafesi 500 ve 600 mm. olan radyatörler için kapasite azalma miktarları.

Yalnız üstten kapali

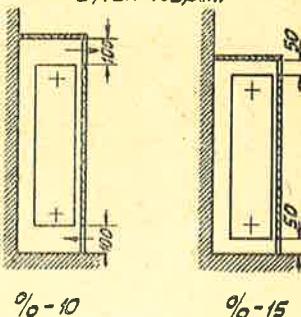

%-3

%-5

Hava çıkışının tarafta ve her taraftan kapalı

%-10

%-15

sayısı yukarıdaki esaslara göre tes-bit edilebilir. Yüksekliği 600-1000 mm. kadar olan radyatörlerde 12 dilimden fazla, yüksekliği 500 mm. ka-dar olan radyatörlerde 14 dilimden fazla olan gruplar eğilmege karşı koruma ve sızdırmazlığı temin mak-sadı ile iki veya daha fazla parçalar halinde sevk edilirler. Sevk es-nasında vukuu muhîtemel arızaları bertaraf etmek maksadiyle parçalan-an bu gruplar imalâtçı firmalar tarafından işaretlenir. Montaj es-na-sında parçaların işaretlere göre bağ-lanması tavsiye edilmektedir.

Radyatörler umumiyetle açık vasıtalarla sevk edilir. Alıcı tarafın-dan kapalı vasıtada sevk talebi ya-pılmışsa bu tarz yükleme için alici-dan fiat farkı talep edilir. Kör ve redüksiyon tapalar genel olarak nak-liye masrafları alıcı tarafından öd-enmek, hiç bir hasar ihtiva etmemek şartı ile değiştirilir. Radyatör grup-ları veya müñferit dilimler evvelden yapılmış anlaşmalar mevcut ise imalâtçı firmalar tarafından geri a-lınabilir. Yalnız tekrar muayene, temizlik ve gruplama masrafları kar-sılığı olarak bedeli üzerinden % 5 kesilir.

TECRÜBE TAZYIKİ :

Bütün radyatörler, birincisi iş-lemeden evvel teker teker, ikinci-si İslendikten ve gruplar halinde montaj yapıldıktan sonra olmak üzere iki defa 7 atü. lük soğuk su tazyiki altında muayene edilmektedir. Yüksek tazyikte çalışacak radyatörler hususî bir muayeneye tabi tutulurlar.

GARANTİ :

Aşağıdaki işletme şartları mu-vacihesinde imalâtçı firmalar tarafından döküm radyatörler için gâranti verilmektedir. Bu garanti döküm radyatörler için 30 seneyi bul-maktadır.

1 — Normal Döküm Radyatör-ler :

a) Sıcak sulu ve açık sistemler-de; çıkış suyu harareti maksimum 110°C ve maksimum iş-

Çanakkale Seramik Fabrikaları A.Ş.

TÜRKİYE SERAMİK SANAYİNDE İLK
DEFA İNKILÂP YAPAN MÜESSESEDİR

SAĞLAM - UCUZ - ZARİF VE GARANTİLİ

FAYANS - İZOLATÖR - ELEKTROPORSELEN

VE SAİR SERAMİK MAMULLERİNİ

tercih etmekle aynı zamanda memleketimizin
menfaatini de korumuş olursunuz

MÜRACAAT : Sipariş ve mübayaşa için

İSTANBUL — Galata Tersane Cad. Kipman Han 5

TELGRAF : Kaleseramik — İstanbul

TELEFON : 44 76 83

Muhasebe Hesap Plânlarının Standardizasyonu

Orhan Mesut SEZGİN

Muhasebe Asistanı

Her konuda olduğu gibi muhasebede de hesap plânlarının standardizasyonu muhasebenin rasyonel ve teknik ilerlemelerinde büyük kolaylık sağlayacak böylece ticârî ve teknik müesseselerin çalışma neticeleri açıkça müşâyese edilerek yeni rasyonel çalışma metod ve yolları aranacaktır. Bu kısa giriştent sonra muhasebe de hesap plânlarının standardizasyonu konusuna muhasebenin neden şiddetle ihtiyacı vardır, şimdi bunu inceleyelim.

Standardın sözlük anlamı, yapılista, düşünüste, ölçüye vuruşa beraberlik, ortak anlayış demektir. Sözluğun ifade ettiği anlam, bir örneklik ve tek şekil olduğuna ve sağlam bir neticeye varabilmek için de yukarıdaki esas arandığına göre, muhasebe bilimi içinde böyle bir standardizasyona her bakımdan ihtiyaç ve zorunluk olacağının şüphesizdir.

Amerika Birleşik Devletleri 1925 senesinde «Uniform System of Accounts for Hotels-oteller için bir örnek muhasebe sistemi» adıyla otel muhasebelerin hesap adlarını standardlaştırmışlar, Almanlar Şimalen Beh metodu ile gene hesaplarını standard hale koyarak gerek muhasebede ve gerekse bir çok teknik alanlarda en ileri standardizasyona erişebilmişlerdir. Bu bakımından dış ve iç ticaretimizin gelişmesi dolayısı ile millî gelirimizle hayat standardımızın yükselsek kalkınma hızının artması, nasıl memleketimizdeki standardizasyon dâvasının halledilmesine bağlı ise, muhasebe biliminde de rasyonel ilerleme muhasebesinin esası olan her konudaki hesap plânlarının bir örnek hale getirilmesine bağlı olacaktır. Kanaatimca, altinci toplantısını Ankara'da yapmış olan muhasebe konilerinin başlıca amacı, temel ve iktisat muhasebe hesap plânları ve adalarının standard hale getirilmesi olacaktır.

Simdi yukarıda kısaca ana hatları ile önemini açıklamaya çalıştığımız standardizasyonun muhasebede sağlayacağı faydalardan yalnızca bir kaç tanesi üzerinde duruyorum:

1 — Maliyetlerin kontrolü ve sonuçlarının karşılaştırılması: bugün memleketimizde tatbikatta pek çok hesap sistem ve hesap adı bulunmakta, maliyet ve ticaret muh-

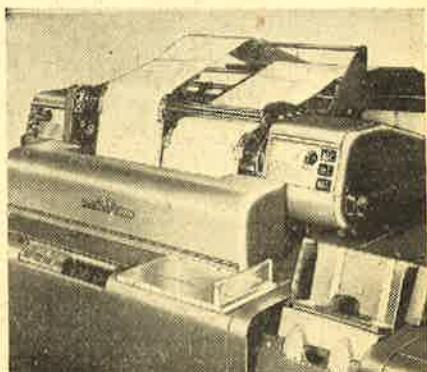
seblerinde ortak giderlerin dağıtmada pek çok usul kullanıldığından bunların her birini aynı konuya uygulamak hâliyle çeşitli sonuçlar ortaya çıkmaktır ve aynı imalâtı yapan ve aynı şartlar altında çalışan çeşitli kurumlarda aynı mal ve cıza için farklı fiyatlar ortaya çıkacağı için ayrı ayrı hesap plânları, hesap adları ve teknik kullanıldığından bu kuruluşlar arasında bir karşılaşırıma yapabilmek ve daha doğrusu rasyonel çalışma yolları aramak ihtiyâli standardizasyon olmaması yüzünden ortadan kalkmaktadır.

2 — Muhasebede çalışan muhasebeciler bakımından: maliyetlerin kontrolü konusunda olduğu gibi muhasebeciler bakımından da bir örnek bir durumun mevcut olmayı daha önce aynı konuda başka bir müessesede çahışta sonradan aynı işi yapan bir yeni kuruluşta çalışmaya başlayacak olan muhasebeciye durum oldukça güçlük gösterecek, yeni gelen muhasebeci için yeni hesap sistemi ve yeni hesap adlarını öğrenme ameliyesi oldukça zamanı gerektirecektir.

IBM 421 MUHASEBE MAKİNASI

Muhasebe kayıtlarının tutulması, bordoların hazırlanması, stok kontrol cetvelleri ile maliyet cetvelleri ve hertürülü muhasebe işleri yapan makina 4 işlemeli olup, dakikada 150 satır yazar.

IBM 26 DELGI MAKİNASI

Elle veya daktilo ile yazılmış orijinal evraklardaki malumatı kartlara delgi şeklinde aktaran makina, IBM mekanik muhasebenin başlangıç yeri bu makinadır.

cek ve bu zaman kaybı ise, ticaret ve sanayide duraklamaya sebep olarak sonuçta genel düzene etki edecektir.

3 — Mali teftiş yönünden: Maliye Bakanlığı tarafından defterlerin kontrolü ve teftisi bakımından gönderilen müfettişler, bir örnek bir usul ve sistem bulunmaması yüzünden önce teftiş edecek kuruluşun hesap sistemi, hesap adları, hesapların işleyişini öğrenecek, ancak ondan sonra gerekli teftiş ve kovuşturmağa girişebileceklerdir. Teftise tabi binlerce kuruluş ve az sayıda eleman olduğu gözönünde tutulacak olursa, standardizasyonun önemini ne derece büyük olduğu kolayca görülebilir.

Yukarıda yalnızca birkaç maddede ile önemini açıklamaya çalıştığımız muhasebede hesap plânlarının standardizasyonu konusunun faydalalarını pek çok maddelere çıkarmak mümkündür.

Kaliteli bir muhasebe, her şeyden evvel standardizasyona bağlıdır, standardizasyon ise kalitenin esasıdır.

Haberleri

IEC - REKOMANDASYONLARI

Gösterilen numaralardan rekomandasyonlara ait olanlar zaman zaman yayınlanan IEC rekomandasyonlarının esas numaralarıdır.

Rekomandasyonları tasarı halinde Milli Komitelerin mütlakalarına arzedildikleri cihetle bu mütlakaların arkası alınmadan tekemmel edemezler. Bu sebeple aradaki numaralar mutlak olarak teselsül etmezler.

Aleläde yayın şeklinde olanlar mensup oldukları komite ve sekreterlikin kendi hususı numaralarını alırlar.

- IEC. 43) Vatsaat cereyan ölçülerinin tahlilleri için rekomandasyonları
- IEC. 44) Ålet transformatörleri Rekomandasyonları
- IEC. 45) Buhar türbinleri rekomandasyonları
- IEC. 48) Elektrik cer motörleri, nizamnameler
- IEC. 50) Milletlerarası elektroteknik lügat
- IEC. 51) Elektrik ölçü aletleri ve yedekleri
- IEC. 52) Hava boşlukları vasıtasiyle voltaj ölçmeleri
- IEC. 53) Elektrik makineleri Hk. soru ve siparişlere dair malumat
- IEC. 54) Devre kapatması için kullanılan lambaların tayıni için kullanılan aletlerin hareket istikametlerini gösteren standart
- IEC. 55) 10 Kv. tan 60 Kv.ta kadar kâğıtla izole edilmiş madeni kılıflar
- IEC. 56) Cereyan tahlilleri için devre frenleri
- IEC. 59) Standard cereyan takatları
- IEC. 60) Umumi muharrik voltaj testleri
- IEC. 61) Ampul şapkaları ve kulpları
- IEC. 62) Sabit resistanlar renk kodları
- IEC. 63) Resistanlar ve kondensatörler mahsus rüçhanlı değerler ve müşterek toleranslar.
- IEC. 64) Genel hizmetlere mahsus tungsten ampuller
- IEC. 65) Radyo alıcı aletler (elektrikle işleyen emniyet tertibatı)
- IEC. 66) 1000 voltu geçmeyecek sigorta şartnameleri
- IEC. 67) Elektrik tüpleri ve valflarının boyutları
- IEC. 68) Elektrik cihazlar ve bileşimlerinin ana iletkeni ve mekanik güçlük testleri
- IEC. 69) Radyo yayın alıcılarında geniş ölçüde ses yükselme ve alçalma hareketlerini ölçme metodları.
- IEC. 70) Takat şebekelerinde kondensatörler mahsus şartnameler.
- IEC. 71) Rekomandasyon tecrit koordinasyonu
- IEC. 72) Elektrik motörleri boyutları, istihsal hadleri
- IEC. 73) Rekomandasyon elektrik motörlerini ve tehisatını harekete geçiricek düğümlerin renkleri.
- IEC. 74) No. 10 tecrit yağları.
- IEC. 75) Porselen mücerditleri (1000 volt ve daha yukarı voltajda havai hatlar.
- IEC. 76) Takat transformatörleri (Rekomandasyon)
- IEC. 77) Motörlü vasıtalara monte edilmiş elektrik kontrol aletleri spesifikasyonu.

(Devamı gelecek sayırlarda verilecektir.)

KASIM VE ARALIK AYLA
RINDA YAPILACAK

ISO toplantıları

1.) 13-14 Kasım tarihleri arasında Frankfurt'ta ISO/TC 94/SC 2 (Personal safety. Protective clothing and equipment, seat belt assemblies for motor vehicles. - Motorlu araçlarda sahî emniyet için koruyucu elbise ve aletler ve emniyet kemeri) mevzuunda toplanacaktır.

2) 13-15 Kasım tarihleri arasında ISO/TC 44/SC 6 (Welding/Resistance welding equipment - Kaynak ve mukavim kaynak aletleri) mevzuunda Londra'da toplanacaktır.

3) 19-21 Kasım tarihleri arasında ISO/TC-6/SC 3 (Paper/Dimensions. Kâğıt ve ebatları) mevzuunda Stockholm'de toplanacaktır.

4) 20-23 Kasım tarihleri arasında ISO/TC-79 (Light metals and their alloys. - Hafif metal ve alaşımaları) mevzuunda toplanacaktır.

5) 4-7 Aralık tarihleri arasında ISO/TC-10 (Drawings - Desençilik) mevzuunda Cenevre'de toplanacaktır.

KASIM AYINDA YAPILACAK

IEC toplantıları

1) 30 Ekim - 2 Kasım tarihleri arasında IEC/TC-52 (Printed circuits - Basınçlı Devreler)

mevzuunda Eindhoven'de toplanacaktır.

2) 6 Kasım da IEC/TC-30 Paris'te (Very high voltage - yüksek voltag) mevzuunda toplanacaktır.

3) 8-10 Kasım tarihleri arasında IEC/SC-14 (on-board top changers değiştirici tablosu) mevzuunda Brüssel'de toplanacaktır.

4) 12-16 Kasım tarihleri arasında IEC/TC-14 (Power transformers takat transformörleri) ve IEC/TC-38 (Instruments transformers - Trans formotör aletleri) mevzuularında Brüssel'de toplanacaktır.

Portekiz Standardlar Enstitüsü faal elemanlarından birini kaybetti

ISO Genel Sekreteri Mr. Henry St. Leger'in imzasını taşıyan bir sirkülerde Portekiz Standardları Enstitüsünün faal elemanlarından birisi olan Mr. Joao Carlos Alberto Rodrigues da Costa Gomez'in öldüğü bildirilmiştir. Mr. Costa Gomez memleketini bir çok teknik komite toplantılarında temsil etmiş ve standardizasyon konusundaki geniş tecrübeleri ile ISO camiasına faydalı olacak fikirler vermiştir.

TC 106 ve TC 107 ye ait ISO memleketlerinin iştirak tablosu

Yeni kurulan TC/106 ve TC/107 ye ait ISO memleketlerinin iştirak tablosu : (P) ve (O) Memberolarak:

Komite No.	Memleket adı	Kategori
ISO/TC-106	Avustralya	P
	Brezilya	O
	Burma	O
	Sili	O
	Finlandiya	O
	Fransa	P
	Yunanistan	O
	Macaristan	O
	Hindistan	P
	İran	O
	Irlanda	O
	İsrail	O
	Japon	O
	Hollanda	P
	Yeni Zelanda	O
	Portekiz	O
	Romanya	O
	İsveç	P
	Çekoslovakya	P
ISO/TC-107	İngiltere	S
	Yugoslavya	O
	Arjantin	O
	Australya	O
	Brezilya	O
	Bulgaristan	O
	Burma	O
	Kanada	O
	Danimarka	O
	İspanya	O
	Finlandiya	O
	Fransa	P
	Almanya	P
	Yunanistan	O
	Macaristan	O
	Hindistan	P
	Irlanda	O
	İsrail	P
	Japonya	O
	Hollanda	P
	Yeni Zelanda	O
	Polonya	P
	İsveç	P
	İsviçre	P

Akustik Teknik Komitesi Toplantısı

TEKNİK KOMİTEYE TÜRKİYE BU
SENE İLK DEFA KATILMIŞTIR

17 Eylül 1962 Pazartesi günü Almanya'nın Baden - Baden şehrinde başlayan Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatının akustik konuları ile ilgili teknik komitesine, Türkiye bu sene ilk defa katılmıştır. Bu toplantıda bütün üye devletlerin delegeleri hazır bulunmuslardır. Bundan evvelki toplantıda başkanlık eden üye gelmemiş olduğundan, komite yeni bir başkan seçmiştir. Yeni başkan, açış konuşmasını yapmaktan sonra mevcut delegasyonların yoklamasına geçilmiş ve Türkiye'ye sıra geldiğinde Türkiye toplantıya ilk defa katıldığından Basın - Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğü elemanlarından Elektrik Yüksek Mühendisi Bilge Dikmen'in şahsındaALKIŞLANMIŞTIR.

Yoklamadan sonra çalışma gruplarının başkanları tesbit edilmiş ve başkanlar sekreterlerini seçmişlerdir.

Ana konu ile ilgili çalışmalar, isimleri aşağıda yazılı gruplarda yapılmıştır :

WG1 : Normal işitme eşiği,
WG3 : Mimarî akustik,

WG5 : Ses gürlüğünün objektif analiz ile değerlendirilmesi metodu,

WG7 : Trafik gürültüleri,

WG8 : Endüstriel gürültüler ve konutlardaki gürültüler,

WG9 : Makina gürültülerinin

ölçülmesi,
WG10 : Sözlük,
MG11 : Eş gürlük eğrilerinin genişletilmesi.

Çalışmalar esnasında delegeler Südwestfrink Alman radyo, TV stüdyolarını gezmişler, çeşitli yeni denemeleri görmüşler ve elektronik müzik çalışmalarını etüd etmişlerdir.

Grup çalışmaları sona erdiginde, Teknik Komite genel bir toplantı daha yapmış, grup başkanları çalışmalar hakkındaki raporunu okuduktan sonra, gelecek toplantıının 1964 yılı Mayıs ayında yapılması kararlaştırılarak toplantıya son verilmiştir.

Konserve et konusuna dair dokümanlar

Konserve et konusu ile ilgili 10, 11, 12 ve 13 sayılarını taşıyan 4 tane doküman, üzerinde düşünceleri bildirmek üzere, TSE'ce Et ve Balık Kurumuna gönderilmiştir.

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı üyesi Güney Afrika Standardlar Bürosu tarafından düzenlenen bulunan bu dokümanlar üzerinde Et ve Balık Kurumunun düşünceleri beklenmektedir.

Bu konu ile ilgili görüşler, TSE'ce ISO Genel Sekreterliği kanalı ile ilgili Büroya gönderilecektir.

İş Adamları

İKTİSAT GAZETESİ

okuyor

Türkiye ve Dünya'da cereyan eden iktisadi olayları yakından takip edebileceğiniz yegane gazete

TÜRKİYE İKTİSAT GAZETESİ'dir

Abone için müracaat :

Sehit Teğmen Kalmaz Cad. No. 30 - ANKARA

Kömür analizi ile ilgili bir tasarı hakkında TSE' nin görüşü soruluyor

Britanya Standardları Enstitüsünden, Türk Standardları Enstitüsüne gönderilen bir sirkülerde; Sekretaryalığa Britanya Standardları Enstitüsü ta-

rafından idare edilen ISO'nun 27 sayılı Teknik Komitesinin 6. toplantısında alınmış bir ka-rer bildirilmektedir.

Kömürün değişik niteliklerini tâyin bakımından analizi ile ilgili bir tasarıının hazırlandığı ve bu konuda Çekoslovak Enstitüsünden gelen teklif tasarıının da eklenerek gönderildiği bildirilen bu sirkülerde TSE'nin görüşü sorulmaktadır.

Söz konusu tasarılar üzerinde gerekli incelemeler yapılmaktadır. Bu incelemelerin tamamlanabilmesi için tasarılar konu ile ilgili kuruluşlara gönderilmiştir.

Ereğli Kömür İşletmeleri Mütessesesi Genel Müdürlüğüne gönderilen tasarılar üzerinde bu kuruluşun düşünceleri TSE'nin görüşü bakımından önemli sayılmaktadır.

TSE'de toplanan düşünceler, son durumu alarak, bu konu-ki çalışmalara yardımcı olmak üzere ISO Genel Sekreterliği kanalı ile Britanya Standardları Enstitüsü'ne gönderilecektir.

Yanmış kil tuğlaları ve inşaatta kullanılan yumuşak çelik çubuklar

«Bina İnşaat Malzemelerinden Yanmış Kil Tuğlalar ve Inşaatta Kullanılan Yumuşak Çelik Çubuklar» üzerine düzenlenmiş bulunan standard tasarıları, İnşaat Mühendisleri Odasında incelenmektedir.

Söz konusu Odaca hazırlanacak olan inceleme, TSE kanalı ile Güney Afrika Standardlar Bürosu ve Pakistan Standardları Enstitüsüne gönderilecektir. Bu standard kuruluşları, söz konusu tasarıyı hazırlamışlardır.

Ziraat Aletleri Standard tasarısı çalışmaları

Portekiz Standardları Ensti-tüsü tarafından yönetilmekte olan ISO'nun 23 sayılı Teknik Komitesince hazırlanmış bulunan Ziraat Aletleri ile ilgili standard tasarısı, TSE Ziraat Hazırlık Grupunda incelenmektedir.

Bu tasar, Ziraat Hazırlık Grupunda incelendikten sonra TSE'nin bu konudaki düşüncesi olarak Portekiz Standardları Enstitüsüne bildirilecektir.

3 faz endüksiyon motörleri ile ilgili çalışmalar

18 Temmuz 1962 günü İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Fakültesi Dekanlığına gönderilmiş bulunan 3 faz endüksiyon motörleri ile ilgili bir takım dokümanlarındaki düşünceler Türk Standardları Enstitüsünde beklenmektedir.

Türkiye'nin bu konudaki görüşünü belirtecek olan İTÜ Makine Fakültesi mütalâası, dokümanları hazırlamış bulunan Pakistan Standardları Enstitüsüne gönderilecektir.

Madenlerin mihaniki tecrübe-beleri

Madenlerin mihaniki tecrübe-beleri koordine komitesi tarafından düzenlenen 531 sayılı rekoman-dasyon, ISO Genel Sekreterliği kanalı ile Türk Standardları Enstitüsüne gönderilerek, bu konudaki fikirler sorulmaktadır.

Bu tasar, rekoman-dasyon ile ilgili kuruluş olarak Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğüne, bu konudaki düşünceleri belirtilmek üzere gönderilmiştir.

MKE'nin tasar ile ilgili düşünceleri belli bir süre içinde Türk Standardları Enstitüsünde gelmiş bulunacaktır. Bu düşüncelerle birlikte TSE'nin görüşü de ilgili kuruluşla gönderilecektir.

«Çelik testleri» ile ilgili doküman

Karabük'teki Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğüne 18 Eylül 1962 gün, 3/1547 sayılı TSE yazısı ile ISO Genel Sekreterliğinden gönderilmiş bulunan çelik testleri ile ilgili 517 sayılı tasarı halindeki doküman, kuruluşun çalışma konuları içine giren bu tasarı üzerinde bilgi istenilmiştir.

Gaz tanklarındaki valflerin giriş çıkış bağlantıları

Bir İngiliz firması olan «The British Oxygen Company Limited» den TSE'ye gönderilmiş bulunan «Kompresed edilmiş gaz tanklarındaki valflerin giriş çıkış bağlantıları» adlı standardlar listesi, TSE Makina Hazırlık Grubu incelemesine verilmiştir. Bu standardların söz konusu hazırlık grubunda ülkemizde hâlen kullanılan ilgili standardlarla oranlaması yapılacaktır.

Yerli kerestelerden imâl olunacak dösemelerle ilgili tasarı

İsviçre'nin Cenevre ilinde bulunan ISO'nun üyesi Güney Afrika Standardları Bürosu tarafından yerli kerestelerden imâl edilecek dösemelerle ilgili tasarı, Orman Genel Müdürlüğü Fen Heyeti Reisliği tarafından incelenmektedir.

Demir cevheri ile ilgili sorular

Japonya Sinaî Standardlar Komitesinin demir cevheri ile ilgili soruları, Demir ve Çelik İşletmeleri Müessesesinin cevaplaşdırması için 18 Temmuz 1962 günü, bu kuruluşa gönderilmişdir.

Bu soruların cevapları TSE kanalı ile ilgili komiteye ulaşacaktır.

Elektrik ütüleri mevcutundaki çalışma

Pakistan Standardları Enstitüsü tarafından hazırlanıp, TSE'den görüşünün bildirilmesi istenilen iki tasarı, İTÜ Elektrik Fakültesinde incelenmektedir.

Bu tasarılar «Alternatif cereyan transmisyon dağıtım sistemi özellikleri» ile «Elektrikle işleyen ütüler» hakkındadır.

UÇAKLARIN ALANLA BAĞLANTISINA HAS ELEKTRİK MALZEMELERİNE DAİR STANDARD TASARISI HAZIRLANIYOR

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtına bağlı 20 numaralı Uçak Teknik Komitesi tarafından hazırlanmış bulunan «Uçakların alanla bağlantısına has elektrik malzemeleri» konusu ile ilgili 508 numaralı standard tasarısı Türk Standardları Enstitüsü'ne gelmiştir.

ISO Genel Sekreterince gönderilen bu standard tasarısı, yetkili bir kuruluş olması dolayısıyla düşünceleri bildirilmek üzere Türk Hava Yolları A. O. Genel Müdürlüğü'ne gönderilmiştir.

Söz konusu tasarısı üzerinde

Türk Hava Yolları A. Ortaklığının hazırlayacağı düşünceler TSE'de son şeklini alarak ilgili Sekreteryalığı verilmek üzere ISO Genel Sekreterligine ulaştırılacaktır.

Yatak örtüleri hakkında düzenlenen şartname

Güney Afrika Standardları Bürosundan TSE'ye gönderilen yatak örtüleri hakkında düzenlenmiş şartname tasarısı, 25 Eylül 1962 günü, bu konudaki yetkili kuruluş olarak Sümerbank Genel Müdürlüğü'ne gönderilmiştir.

Sümerbank bu şartname tasarısı üzerindeki görüşünü TSE kanalı ile söz konusu Büroya duyuracaktır.

Türk Standardları Enstitüsü İnşaat Hazırlık Grubu ve Teknik Komitelerinin Toplantısı

(Baştfraf 12 nci Sayfede) yılın Enstitü kitaplığında bulundurulması,

6 — Standardların sonuna metinlerinin özünü belirten bir tavsiye bölümünün eklenmesi,

7 — Standardlar üzerinde yapılan özel çalışma ve araştırmaların da Enstitünün faydallanması,

8 — Teknik komite raportörlerinin azami dikkat ve ihtimamlı ve deruhette edeceğinin konuda formasyon, tecrübe sahibi ve standard çalışmalarına hevesli zevattan seçilmesi. Bunların yurd ölçüsünde bir araştırma yapılarak bulunması,

9 — Enstitünün, üniversiteler ve ithalatçılarla imalatçıların çoğunu bağında toplayan İstanbul'da bir irtibat bürosu kurarak standardların hazırlanmasında bunlardan faydallanması,

10 — Her standardda e-

sas tutulacak metodun, çalışmalarına başlanmadan komitelerce tesbit olunması,

11 — Standard faaliyetinde görev alanları taltif ve teşvik edecek tedbirlerin alınması,

12 — Enstitüce yapılan standardların bilhassa en yakın ilgili yerlere vakit geçirilmeden ulaşılması ve fiili tatbixe konulması,

teklifleri ileri sürülmüş, bunların hazırlık grubu başkanları toplantısına götürülmesi kararlaştırılmıştır.

III — İnşaat Hazırlık gruba yeni tevdî edilen,

1 — Yonga lif levhaları
2 — Sun'i kireçli kum taşıları,

3 — Ahşap doğramalar,
4 — Beton borular

5 — Tabii yapı taşları standardlarını yapacak teknik komitelerin raportör ve üyeleri de seçilerek toplantı sona ermiş tir.

Ayakkabı bağı imalî ile ilgili spesifikasiyon

Güney Afrika Standardları Bürosu tarafından hazırlanmış olan ayakkabı bağı imalî ile ilgili spesifikasiyon Türk Standardları Enstitüsü'ne gelmiştir.

Bu spesifikasiyonda ayakkabı imalâtının çeşitli yönleri anlatılmakta ve bu konuda yapılan yeni çalışmalar açıklanmaktadır.

Tasarı, bu konu ile ilgilenen düşüncesi ile Beykoz Dergi ve Kundura Fabrikasına gönderilmiştir.

Söz konusu Fabrika Müdürlüğü imalatçı sıfatı ile bu tasarısı üzerindeki düşüncelerini TSE kanalı ile Güney Afrika Standardları Bürosuna duyuracaktır.

SATIN ALACAĞINIZ
MALLARDA

T S

MARKASINI ARAYINIZ

BU ALÂMETİ FARİKAYI TAŞIYAN
MALLAR

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

Tarafından Hazırlanıp

Kabul Edilen

STANDARDLARA GÖRE İMAL EDİLMİŞTİR

BU MARKAYI TAŞIYAN MALİ

**İNANARAK ALIN
GÜVENEREK KULLANIN**

TEKNİK VE STANDARDİZASYON
ALANINDA YENİ BİR NEŞİR
ORGANI

Ziraat teknığının esasları

Istanbul Teknik Üniversitesine bağlı Makina Fakültesinin Ziraat alat ve makineleri muayene ve araştırma merkezi tarafından «Ziraat Tekniğinin Esasları» adı altında bir mecmua yayınlanması başlamıştır.

Teknik alanda bir boşluğunuzu kapatmakta büyük hizmetleri dokunacağına şüphe olmayan ve kıymetli muhtevasile okurlara daha şimdiden bu itiminan ve ilhami veren kardeş mecmuanın uzun ömürlü ve memlekete hayırlı olmasını dileriz.

DİĞER YAYINLAR İYONLAŞMANIN ÖLÇÜLMESİ

Yüksek kimya mühendislerinden H. P. Broida ve I. Tanahan'ın müsterek hazırlayıp bastırdıkları,

«Double probe measurements of ionization in active nitrogen - Aktif nitrojen içindeki iyonlaşmanın çift kat sondaj usulü ile ölçülmesi» adında bir kitap.

BETONUN ÇATLAMA VE KIRILMA TECRÜBELERİ

M. F. Kaplan tarafından yazılmış bir eser,

«Crack propagation and the fracture of concrete. - Betonun çatlama ve kırılma tecrübesi.»

METALLERİN KİMYEVİ ANALİZ METODLARI

ASTM Methods for chemical analysis of metals. - Metallerin kimyevi analiz metodları için American Society for Testing Materials tarafından çıkartılmış bir kitap olup, fiati 11 Dolardır. Bu kitap ASTM'in kimyevi analiz metodlarının hâvi olduğu ASTM standardlarının bütününlü ihtiva etmektedir.

MALİYET MESELESİ

The cost minded manager. - Maliyet meselesi üzerinde duran idareci John D. Staley tarafından yazılmış bir eser. Fiyatı : 6.75 Dolar.

TEKSİL MADDELERİ STANDARDLARI

Standards on textiles materials - Tekstil maddeleri standartları.

American Society for Testing Materials tarafından çıkartılmış bir kitap. Fiyatı 10 Dolardır.

149 standartı ihtiva etmektedir ve bunlarla 45 tanesi yeni revizyon'a tabi tutulmuş olup, şartnameleri ve tekstil endüstrisinde kullanılan mamullerin en geniş hususiyetlerini içine almaktadır. Kitapta aynı zamanda ASTM Tekstil Komitesinde çalışan bütün personelin tamam bir listesi de yer almıştır.

NİTRAT TESTİ

Nitrat test for copper and copper alloys. - Bakır ve bakır alaşımaları için nitrat testi.

International Organization for Standardization tarafından yayınlanmış bir eser. Fiyatı : 1.50 İsviçre Frangi.

BAKİRLARIN SINIFLAN- DIRILMASI

Classification of coppers. - Bakırların sınıflandırılması,

Bu da International Organization for Standardization tarafından nesredilmiştir. Fiyatı : 3 İsviçre Frangidir.

İMALÂT USULLERİ

New concepts in manufacturing management. - İmalât usulleri konusunda yeni düşünceler,

American Management Association, tarafından çıkartılan bir eser. Fiyatı : 4.50 Dolar.

FIAT TESBİTİ VE KRİTİK KARARLAR

Pricing: The critical decision. - Fiat tesbiti ve kritik kararlar. Bu mevzuda 14 otoritenin bir araya gelerek hazırladıkları bir eser. Fiyatı : 2.25 Dolar.

İSTİDATLARDAN FAYDALANMA

Optimum use of engineering talent. - Mühendislik sahاسındaki istidatlardan faydalananlığı sağlayacak şartlar,

416 sayfa olup, 31 otoritenin raporlarından derlenerek meydana getirilmiş bir eser. Fiyatı : 9.00 Dolardır.

ORTAK PAZARDA STANDARDLAR

Muzaffer UYGUNER

25 Mart 1957 tarihinde Roma'da imzalanan Anlaşma ile kuruluşu gerçekleşen Avrupa Ortak Pazarı, çeşitli konular arasında standard konusu ile de ilgilenmektedir. Standardların ticari alanda sağladığı fayda, Ortak Pazar memleketleri için özel bir açıdan incelenmiştir. Aynı metaanı milli standardlarının ayrı ayrı olusunu yüzünden gümruk birliğine gitmek isteyen bu memleketlerde, ortaya bir teknik gümruk, yani standardlar gümürüği çıkacak ve böylece varılmak istenen hedefe varmadı gülükler belirecekti. Standardların bireştirilmemesinden doğan bu «standard gümürügü»nü önlmenin tek yolu ise standardları bireştirmektir. Ekonomik gümürügün ortadan kaldırılması bu teknik gümürügün de kaldırılabilmesi ile tam olabilir. Bu yüzden, altı memleketin standardlarının bireştirilmesi için çalışmalarla başlanmıştır. Bu çalışmalar, OECD'nin bu konudaki çalışmalarını sebebe daha kolay sonuçlara bağlanabilmistir. Bilindiği üzere OECD bütün Avrupa memleketlerinde uygulanacak standardları tesbit etmek için çalışmakta olup son şekillerini alanlar STANDARD dergisinde yayımlanmıştır (bk. Standard sayı 4, 5, 6 ve 7). Bu standardlar Ortak Pazar memleketleri tarafından da kabul edilmişdir.

Standardların bireştirilmesi, 24 Ekim 1957 tarihinde Paris'de yapılan toplantıda ilk olarak ele alınmıştır. Bu toplantıya üye 6 devletin standardizasyon teşkilatlarından başka, Avusturya, Danimarka, İngiltere, İspanya, İrlanda, İsveç, İsviçre, Norveç, Portekiz, Türkiye ve Yunanistan temsilcileri de katılmıştı. Bu toplantıda, hem Ortak Pazar hemde Serbest Mübadele Bölgesi arasında mal mübadelesini kolaylaştırmak için standardların önemi üzerinde durulmuştu. Bu toplantıda ayrı bir teşkilat kurulması veya standardları bireştirme işinin ISO içinde yürütülmesi tartışmaları yapılmıştır. Sonuç olarak çalışmaların ISO dışında, komite toplantıları yapılarak yürütülmesi kabul edilmiş ve çalışmalar bu doğrultuda gelişmiştir.

Ortak Pazar memleketleri ilk olarak taze meyve ve sebze standardlarını bireştirmeye çalışmışlardır. Bu maksatla, Meyve ve sebzeler sektöründeki piyasalar için ortak bir teşkilat kurulmasına dair 23 sayılı tüzük düzenlenmiş ve yürütülüğe konulmuştur. Bu Tüzük Anlaşmanın 42 ve 43 numaralı maddeleri göz önünde tutularak hazırlanmış olup 1 Temmuz 1962 tarihinde uygulanacak şekilde yayınlanmıştır. Tüzük, genel olarak meyve ve sebze standardları ile ilgili ise de 4 üncü maddenin 2 numaralı fikrasına göre sanayi standardları da tesbit ve ilan edilecektir.

Konsey,

1. «Ortak Pazar'ın tarımsal ürünler bakımından işleme ve gelişmesinin ortak ve tarımsal politika ile birlilik olması ve bu politikanın da özellikle ürün olarak tarımsal pazarların ortak bir organizasyonunu kapsaması gereğini;

2. «Meyve ve sebze istihsalinin tarımsal gelirin önemli öğesi olduğu ve bu yüzden Ortak Pazar'da işbirliğini da teşvik ederek Pazar dışında kalan memleketlerle yapılan mübadeleleri de içine almak üzere arz ve talep arasında müstahsile uygun fiyatlar sağlayacak bir denge kurulmasına çalışması gerektiğini;

3. «Erişilecek hedefler çerçevesi içinde, piyasaların ortak organizasyonunun zamanla yürütülüğe konması için alınması gereklili tedbirlerden birinin gerek Ortak Pazar memleketleri arasında mübadele edilen gerekse müstahsil üye memlekette ticaret konusu olan meyve ve sebzeler geliştirmeli bir şekilde uygulanması gereken ortak kalite standardlarının tesbiti olduğunu;

4. «Bu standardların uygulanmasının doğurmaması gereken sonuçların piyasaları kalitesi yeter olmayan ürünlerin yok edilmesi, müstehlikin isteklerini karşıla-

yacak ve ticari ilgileri adalete uygun rekabet esasına dayanarak kolaylaştırılacak ve böylece verimi artıracak bir yön verilmesi olduğunu;

5. «Kurulacak rejimin üye memleketler lehine Anlaşmanın uygulanmasından doğan rüchani sürdürmesi gerektiğini ve Ortak Pazar piyasalarında fiyat istikrarını sağlamak için kalite standardlarının bu Pazar dışında kalan memleketlerden gelen ürünlerde de uygulanması gerektiğini, ayrıca bu memleketlerden abnormal fiyatlarla yapılan ithalatı önleyecek koruma tedbirlerinin alınmasına da imkân verilmesinin uygun düşeceğini;

6. «Piyasaların işleyişine ve ticari işlemlere ilişkin ortak kurallar konulmasının faydalı olacağını;

7. «Rekabet şartlarını bozacak her türlü sübvansiyonları ortadan kaldıracak tedbirlerin alınması ve mevcut yardım rejimlerinin gözden geçirilmesi gerektiğini, bunun için de meyve ve sebzeler için Anlaşmanın 92, 93 ve 94 üçüncü maddelerinin uygulanmasına imkân verilmesi gerektiğini;

8. «Miktar tahditlerinin ve Anlaşmanın 44 üçüncü maddesinin uygulanmasından feragatın ortak kalite standardlarına göre sınıflara ayrılan ürünler için düzenlenecek bir takvime göre yapılması uygun ola-

cağını»

gözönünde tutarak bu Tüzüğü hazırlamıştır.

Tüzüğe göre, meyve ve sebzeler sektöründe bir teşkilat kurulacaktır. Kabul olunan standardlar KALİTE STANDARDLARI diye adlandırılacak ve bu standardlara uygun olmayan mallar üye memleketler arasında alım satılmayacaktır. Ortak Pazar memleketleri dışından gelen ürünlerde bu standardlara, hiç değilse bunlara es standardlara uygun olması şarttır. Böylece bir standard gümürüği de konulmaktadır.

İlk olarak 9 kalite standardı (karnabahar, marmul - şikore ve andiv, soğan, domates, elma, armut, kayısı, şeftali, erik) tesbit edilmiş olup bunlar 1 Temmuz 1962 tarihinde uygulanmağa başlamıştır. İspanak, şikore bezelye, fasulye, havuç, enginar, portakal, mandalina, limon, yaş üzüm, kiraz ve çilek standardlarının da bir an önce 13 üçüncü madde esaslarına göre tesbit edilmesi ve en geç 1 Ocak 1963 tarihine kadar uygulanmaları da karara bağlanmıştır. Standardlarda yapılacak değişiklikler de 13 üçüncü madde esaslarına göre yapılacaktır. Buna göre Komitede oniki oyluk çoğunluk şarttır. Anlaşmazlık halinde Konseye intikal ettirilir.

Meyve ve sebzeler ihrac sırasında, bu standardlara göre ilgili memleket tarafından kontrol edilecek ve uygunluğunu gösteren bir belge verecektir. Bu belge malla birlikte gideceği yere kadar gidecektir. İthalatçı memleketin de bu gibi ürünlerini kontrol etmeye yetkisi vardır.

Bu standardlara uygun ürünlerin üye memleketler arasında yapılan alım satımlarını ilgilendiren miktar tahditleri ile aynı sonucu doğuran tedbirler söylece kalınlık olacaktır:

- «Ekstra» kalite kategorisine giren ürünler için en geç 30 Haziran 1962.
- «I.» kalite kategorisine giren ürünler için en geç 31 Aralık 1963.
- «II.» kalite kategorisine giren ürünler için en geç 31 Aralık 1965.

Üye memleketler, yukarıda gösterilen kalite kategorilerine giren ürünler için Anlaşmanın 44 üçüncü maddesi hükümlerini yukarıda gösterilen tarihlerden itibaren uygulamaktan da feragat etmektedir.

Konsey adına Başkan Couve de Murville imzalı 4 Nisan 1962 tarihinde Brükselde yayınlanan bu Tüzük bütün üye memleketlerde bir kıl halinde doğrudan doğruya ve mecburi olarak uygulanmaktadır.

TSE Dünya Standardları Arşivi

Türk Standardları Enstitüsünde, çalışmalarında yararlanılmak üzere ISO rekomanadasyonları (recommendation) ve IEC publikasyonları (Publication) ile yabancı memleket standardlarının bir arşivi yapılmış, bu arşiv bilim adamları ve sanayiciler tarafından faydalanan bir duruma sokulmuştur.

BU ARŞİV NASIL KURULMUŞTUR?

ISO (Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı) ve IEC (Milletlerarası Elektrik Komisyonu) na üye olan bütün milletlerin standardları karşılıklı değiştirme suretiyle sağlanmış olup bu standardlar, milletlerin adlarına göre alfabetik olarak sıralanmıştır. Bugün 36 milletin standardlarını bu arşivde bulmak mümkündür. Coğu kendi dillerinde olan bu standardların yanında Alman (DIN normları), Hint (ISI), İsrail (SI), Japon (JIS) standardlarının kendi dillerinden başka bir dilde de baskıları vardır. Bu dil genellikle İngilizce olmaktadır.

ARŞİVDE NELER VAR?

TSE standard arşivinde ISO rekomanadasyonları, IEC publikasyonları ve aşağıda gösterilen memleketinlerin standardları ve standardizasyonla ilgili yerli ve yabancı başka yayınlar yer almaktadır.

Standardları bulunan memleketler ve standard sembollerini sunlardır :

- 1 — Alman (DIN)
- 2 — a) Amerika (ASA)
b) Amerika (NEMA)
- 3 — Arjantin (IRAM)
- 4 — Avustralya (SSA)
- 5 — Avusturya
(ÖNORM)
- 6 — Belçika (NBN)
- 7 — Bulgaristan (INRA)
- 8 — Çekoslovakya (CSN)
- 9 — Danimarka (DS)
- 10 — Fransa (NF)
- 11 — Güney Afrika
(SABS)
- 12 — Hindistan (ISI)
- 13 — Hollanda (NEN)

- 14 — İrlanda (IIRS)
- 15 — İsveç (SIS)
- 16 — İsviçre (SNV)
- 17 — İspanya (UNE)
- 18 — İtalya (UNI)
- 19 — İsrail (SII)
- 20 — İngiliz (BS)
- 21 — Japon (JIS)
- 22 — Kanada (CSA)
- 23 — Kolombiya (UNCO)
- 24 — Küba (NOR-CUBA)
- 25 — Macaristan (MSRH)
- 26 — Meksika (DGN)
- 27 — Milliyetçi Çin (CNS)
- 28 — Norveç (NS)
- 29 — Pakistan (PS)
- 30 — Polonya (PN)
- 31 — Portekiz (NP)
- 32 — Romanya (STAS)
- 33 — Rusya
- 34 — Venezuela
- 35 — Yugoslavya (JUS)
- 36 — Şili (INDITECNOR) standardları.

Ayrıca ASTM, İngiliz elkitaplari (BS Handbook), VDE, DIN Taschenbuch, Union Technique de L'Electricité, Ansiklopedileri, Türkiye'de ve yabancı memleketlerde yayınlanmış başka yayınlar.

Bu arşivin büyülüüğü üzerinde bir fikir vermek için mevcut standardların sayıları hakkında bazı örnekler verelim:

Alman standardları yaklaşık olarak 90.000 adet

Japon standardları yaklaşık olarak 9,200 adet

Yugoslav standardları yaklaşık olarak 4,700 adet

İngiliz standardları yaklaşık olarak 3,600 adet

Bu çeşitli milletlerin standardları sanayi, ziraat, elektrik, tekstil, teknik, inşaat gibi birçok konuları içine almaktadır. Bu arada balkan milletlerine ait kumes ve kocabaş hayvan standardlarını ilginc standardlar olarak sıralayabiliriz.

ARŞİVDEN NASIL FAYDALANILIR?

Bu arşivden herkes faydalabilir.

Her milletin standarı kendi arasında sıralamaya girmiştir. Bunlar çeşitli harf ve

sayı esasına göre düzenlenmiştir. Kataloglarda ayrıca birkaç tasnif daha yapılmıştır. Bu kataloglar, çoğunlukla birbirini izleyen, konuları ortak olan standardlar bir araya getirilecek yapılmıştır.

BİR STANDARD NASIL ARANIR?

Örnek olarak (DIN normu) Alman standarı arayalım:

DIN Alman standardları genel olarak arka arkaya gelen sıralamalar halindedir. Bundan başka aynı sınıfa giren standardlar arasında gruplar yapılmıştır. Bütün standardların karşısına milletlerarası ondalık sınıflandırma numaraları (UDK veya DK) konulmuştur.

Bu itibarla aranılan Alman standartını bulmak için 3 yol vardır :

1 — Standardın (normun) yalnız DK veya UDK numarası biliniyorsa DIN normları kataloğun üçüncü sahifesine bakmakla aynı numaranın karşısında yazılı grup adı veya katalogda gösterilen bu grupu gösteren sahife numarası bulunur bu sahifede standartın adı, açıklaması ve asıl sayısı görülür.

2 — Eğer aranılan standartın yalnız içinde bulunduğu grup adı belli ise, o zaman kataloğun 4 ve 5inci sahifelerindeki alfabetik sıralamadan bu grup bulunarak orada belirtilen sahifeye geçilir. Oradan vine standartın kendi adı ile DIN numarası elde edilir.

3 — Aranılan standartın adı belli olup sahifede sayısını bilinmiyorsa sözkonusu kataloğun 447inci sahifesindeki alfabetik sıralamadan bulunup karşısinda gösterilen sahife sayısı ile aranılan standartın gireceği grup bulunmuş olur.

Diğer milletlerin katalogları da aranılacak standardlara yukarıda belirtilen şekilde yardımcı olmaktadır.

Bu yollarla bulunan numara arşivde görevli memura

verilir. İlgili memur istenilen standardı özel kutusundan çıkararak incelemek üzere müraacaatçıya verir.

İNCELEMEK İÇİN STANDARDLAR VERİLEBİLİR

TSE arşivindeki dünya standardlarının hepsi belli bir süre için (en çok bir hafta) inceleme için dışarıya da verilebilir: Bu işlem için arşivde özel bir senet düzenlenmesi gerekmektedir. Sürenin bitiminde standard arşive teslim edilirken evvelce düzenlenenmiş olan senedin bir kopyası müraacaatçıya verilir.

Eğer verilen süre standardın incelenmesi için yetmemişse bu süre arşive müraacaatla uzatılabilir.

Böylece Türk Standardları Enstitüsünde kurulmuş bulunan ISO, IEC ve dünya standardları arşivi herkesin yaralanabileceği bir yerdir.

Bu inceleme için bir ücret alınmaz. Ancak bir yabancı standardı ellerinin altında daimi olarak bulundurmak isteyen kuruluşlara bu standardlar ülkelerinden Enstitünün aracılığı ile getirtilir.

Ahmet E. İŞIK

Döküm Radyatörler

(Başteraşı 17 nci Sayfada)

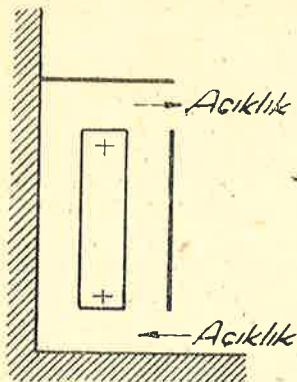
Lüzumlu kaloriyi almak için 1-sitma satının artırılması icabettmektedir. Gerek kaş radyatör, gererek kapasitenin azamasından dolayı maliyet lüzumsuz yere yükselmektedir. Mutlaka kaş radyatör kullanılması icabeden yerlerde aşağıdaki hususlar gözönünde tutulmalıdır.

1 — Kaş radyatör rahatça sökülp takılabilmeli.

2 — Hava çıkış kaş radyatörün ön tarafında ise, hava çıkış kanalı radyatörün uzunluğunda olmalı ve genişliği en az radyatör genişliğinin $\frac{2}{3}$ üne tekabül etmelidir.

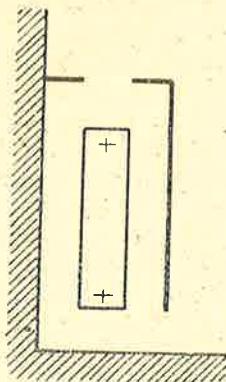
3 — Hava çıkış kanalı üstten ise ve açıklık bir tel kafes ile örtülmüşse kanalın genişliği radyatör genişliği kadar olmak ve tel kafesin serbest kesit alanı, toplam alanının $\frac{2}{3}$ inden daha az olmamalıdır. (Şekil 3 - 4)

(Şekil — 3)

Hava çıkıştı önden olan kaş radyatör

(Şekil — 4)

Hava çıkıştı üstten olan kaş radyatör

Hint Standardları Kongresi

YEDİNCİ KONGRE KALKÜTA'DA TOPLANACAK

Hint Standardları Enstitüsü tarafından, Hindistan'ın çeşitli endüstri merkezlerinde her senen yapılan kongrelerin yedinci si 28 Ocak - 2 Şubat 1963 tarihleri arasında Kalküta'da toplanacaktır. Kongrede ele alınacak teknik konular sunlardır :

K — 1 — Yiyecek azlığı ve yiyecek kalitesi standardları,

K — 2 — Elektrik teknolojisinde alüminyumun yeri,

K — 3 — Otomobil endüstrisinde standardizasyon,

K — 4 — Etiketleme,

K — 5 — Çok masraflı projelerde standardizasyon,

K — 6 — İhracatı geliştirme ve standardizasyon,

K — 7 — Tüketiciler kurumları ve standardizasyon,

K — 8 — Hindistan'daki şirket standardizasyon geliştirilmesi,

K — 9 — Mühendislerin metrik ölçüler ile eğitimi.

Kalküta Kongresine Türk Standardları Enstitüsü resmen davet edilmiş ise de, elde olmayan bazı sebepler Enstitümüzün iştirâkini imkânsız kılmıştır.

Çok geniş ve faydalı konuların ele alınacağı bu kongrede alınacak karafların beynelîl standardizasyon alanında yenilikler getireceği kanaatin dayız.

Standardizasyon konusundaki çalışmalar ile dikkati üzerine çekmiş olan Hint Standardları Enstitüsü, bu teşebbüsü ile hizmetlerini daha da genişletmiş olacaktır.

SUMMARY OF CONTENTS

NEW STEPS IN THE MAGAZINE :

P. 1

This issue of the «Standard» contains various changes. Some pages are increased and some are decreased. Among the increased pages are those devoted to News from TSE and ISO.

From now on studies on commodities standards for which have not yet been set up will find more space in our magazine. Such studies are considered useful in the preparation of standards suitable for the conditions of the country.

Another new thing is the enclosure of drafts of standards prepared by technical committees. The standard printed on coloured pages at the end of the magazine is the first of these. It is believed that comments of the concerned unknown to TSE will also be obtained through publication of these drafts.

TOWARDS SINGLE ORGANIZATION IN PREPARING STANDARDS :

P. 3

We understand from querries addressed to us that even those working in the field of standards have not got sufficient knowledge in this respect therefore the following clarification should be presented to the public.

FARUK A. SUNTER

Although preparation of standards for agriculture and industrial products require separate type of work the tendency to-day is to direct these works from one source.

Actually, whatever the subject, understanding and methods of standardization requires establishment of certain criteria. Consequently a single organization working on basis of homogeneous rules which will take all the responsibility on itself will ensure the smooth running of standardization work.

Furthermore, there is no definite borderline between the standards for agricultural and industrial product. It cannot be a rational understanding of standardization to include standard for cheese in industry while putting milk in agriculture or to cut the chain going from cotton to ready made wear two halves.

At the time the Turkish Standards Institute was founded this point was discussed at length and in the end it was agreed to have single organization where agricultural and industrial commodities would be dealt similarly.

The international view also is parallel to TSE's above explained attitude.

In countries where standardization had started long before it did in Turkey various organizations were created for various groups of commodities. However, the extend of responsibility was later seen to overlap each other.

Finally, after working for half a century, the subject of electricity and other industrial subjects have been brought together under the roof of ISO, and in 1955 in accordance with a decision taken at the Stockholm Congress the field of agriculture was added to the work of ISO. Therefore TSE today is one of the most advanced models among standardization organizations in its resemblance to the main standardization organization in respect to its structure.

ISO's TC 34 is now working solely on agricultural subjects. These are divided into 8 main groups. Different nations act as the secretariat of these groups. They are:

- 1 — Agricultural Food stuffs.
- 2 — Methods of increasing output.
- 3 — Fruits, vegetables and their products.
- 4 — Oil products.
- 5 —
- 6 — Milk and milk products.
- 7 — Meat and meat products and canned goods.
- 8 — Spices.

The chief secretariat of TC 34 is taken on by Hungary which also handles the work of group (1) and (5). France takes care of the preparation for group (2). Rumania (3), Poland (4), Holland (6), Germany (7) and India (8).

There is no doubt that international as well as national standardization organizations all consider the fields of agriculture and industry within the same scope and TSE is progressing in the same direction.

STANDARDS FOR CHEMICALS

P. 4-5

With the progress of chemical industry in Turkey, standards for chemicals have gained new importance.

In the Western countries, particularly Germany and the United States, the first step has been to standardize the installations and the tools and apparatus used in labs. This has been followed by the standardization of alloys and metals. Furthermore, separate standards for inspection of paint materials and working methods in different branches of the chemical industry. Lately, standards for vitamins and hormones produced in chemistry labs have also been set up. Thus standards for all chemicals presented in the market have been completed.

It is only natural that TSE should also take up the standards for chemicals and chemistry. The priority in the standards to be set up in this connection has been established in accordance with the requirements of the government and private sectors. The following items are determined to be dealt with in the first phase :

- Oil paint
- Red lead
- Soap
- Olive Oil
- Liquid Sicative
- Transmission belts
- Galvanoplastic
- Paint, polish
- Dimensions of paper and envelopes
- Cans
- Bottles
- Oil stoves
- Primus lamps
- Leather

PORTRAITS

P. 7

George F. Hussey Jr.**Ex President of American Standards Association**

Admiral Hussey made valuable contributions to the work of ISO, attended various administrative committees and acted as a liaison officer at the United Nations while he was the President of ASA. He has been made a honorary member of ASA after he left his post as the president.

Admiral Hussey has been a very successful president for 14 years, particularly in the financially difficult times of the Association right after the war.

Roger Gay**President of American Standards Association**

Roger Gay became the president of ASA in January 1962. He had for 9 years acted as a delegate of the copper and brass research union at the Board of Directors of ASA.

During his employment at the Ministry of Defense he applied his ideas of standardization in the purchase of materials and ensured a lot of saving.

He established the system of catalogues of standards.

During the Second World War he was the member of copper and brass production department and chairman of a similar committee.

He was also the Assistant President of ISO between 1959 and 1961.

He played an important part in the acceptance about 500 new American Standards while he was working as an administrator in the American Standards Association.

SOYA BEANS :

P. 8

In view of the nutritive power of soya beans a new type of food stuff has been prepared by a food manufacturer in Istanbul.

The new product marketed under the name of «Soyamil» is recommended for heavy workers.

Of these, the standard for ready oil paint is published under TS. 34.

Further information on standard for soap and ready oil paint have been given in issue No. 9 and 3 respectively.

EXPORT OF SNAILS TO FRANCE :

Certificate of origin is given for 20 tons snails to be exported to France this year.

EXPORT OF CERTAIN GOODS ARE SUBJECTED TO LICENCE :

Export of fire woods, logs, cut logs, charcoal, shrubbery and sawdust for burning are to be exported in accordance with the permit of the Ministry of Agriculture and licence of the Ministry of Commerce.

VISA CHARGES BETWEEN FEDERAL GERMANY AND TURKEY ARE ABOLISHED :

As of 11 October 1962 no charges will be received from those carrying valid Turkish passports on their entrance to the Federal Germany. The same will be applied for subjects of the Federal Germany when they enter Turkey.

MEETING BETWEEN CERTAIN MINISTERS AND REPRESENTATIVES OF THE PRIVATE SECTOR :

P. 9

(It is agreed that seeds should be standardized)

The fourth of a series of meetings between certain

ministers and the representatives of the private sector was held on 18th October 1962.

The meeting was opened by Ekrem Alican, Minister of State and Deputy Prime Minister, in the name of the Prime Minister and Prof. Fethi Celikbas, Minister of Industry who arranges the meetings, gave a short speech which was reiterated by the Chairmen of the Board of Directors of the union of Chambers.

The agenda included such subjects as the views of the Union on the Five Year Plan, industrial credit, tourism, sea transportation, export of livestock, reduction in prices of industrial products, production and export of cotton.

One of the subjects which was requested to be investigated by the Union of Chambers was the Standardization of seeds.

Such standardization is essential to obtain good quality products. One of the main reasons for the inability to market standard products is the non existence of standardization in seeds. Unfortunately standardization is disregarded even in respect to import of seeds by the government sector.

The preceding was discussed at length by the participants in the meeting and it was agreed that preparation of standards for seeds should be expedited. TSE will once more be at the side of the Ministry of Agriculture, the authority which will deal with the matter of standardization of seeds.

ISTANBUL CHAMBER OF INDUSTRY EXPEDITED WORK ON STANDARDS

P. 12

Upon Chamber of Industry's request Halit Aksel, Assistant Technical Director of Bakirköy Textile Industry, has been appointed to represent Sümerbank in the Technical Committee in charge of preparing the standard for sewing and embroidery threads.

The committee, with the addition of this valuable member, expects to complete its work in a more perfect manner.

On the other hand, due to the close attention of the Chamber of Industry the technical committee to prepare standards for rubber products have been formed under the chairmanship of Suat Termer.

MEETING OF CONSTRUCTION PREPARATORY GROUP AND TECHNICAL COMMITTEES

On 13.10.1962 24 members of the technical committee attached to the Construction Preparatory Group met under the chairmanship of Feyyaz Köksal.

At the meeting the work in the hands of technical committees was reviewed and estimates were made as to the completion time of these.

It was also understood that.

a) The draft standard for concrete tiles was completed and sampling and inspection parts of the standard would be completed within 10 days.

b) Standard for asbestos cement pipes would be completed within 2 months.

c) Draft standard for artificial floor planks would be submitted to the preparatory group within 15 days.

d) Standard for wooden flooring was complete.

e) Standard for protection of wood would be completed within a month.

f) New committees were formed for cork slabs, mud-bricks and aggregated earth blocks and that they would be able to complete the drafts within three months.

g) 11 leaves out of 12 of the draft standard for bituminous roofing felts were ready and work was progressing on ruberoids and sampling and testing methods would be completed within two and a half months.

h) Draft standards for tiles, bricks, asmolin and concrete pipes would be completed within three months.

i) Draft standards for window panes and inspection methods and glass cutters were complete.

j) Work on the draft standard for marble had progressed considerably and would be completed within three months.

k) Draft standard for fibre boards was about to be submitted to the preparatory group.

It was agreed at the meeting that certain precautions had to be taken to expedite the work on hand.

TS. SYMBOL

P. 13

Upon appearance of an article in a previous issue on the symbol of TSE many letters were received inquiring about the relation between TS and TSE.

The symbol of TSE can be affixed on products voluntarily in accordance with the agreement to be reached with the Turkish Standard Institute. Furthermore, a certain amount has to be paid to be able to use this symbol.

The symbol of TS on the other hand is a mark affixed on products which are marketed in accordance with standards obligatory or otherwise. TS stands for the initials of «Turkish Standards». The number of the standard follows the symbol. The function of the symbol as a whole is to establish the relation between the product and the standard for that product.

In conclusion, it is clear that there is no relation between the symbol of TSE and TS. The use of TSE is voluntary whereas the use of TS is compulsory.

NEWS FROM TURKEY DEVELOPMENTS IN EXPORT OF PEACHES:

P. 14

This year a total of 1200 tons of peaches have been exported to various countries, mainly to England, West Germany and Holland where peaches were sold at T.L. 3, per kilo.

The guidance in export of peaches was supplied by IGEME and TSE.

NEWS FROM TSE

STANDARD FOR LIQUID GAS DISTRIBUTION TUBES MADE OBLIGATORY:

Decree No. 6/986 dated the 23.9.1962 made the standard for Liquid Gas Distribution Tubes to be used in homes and industry obligatory. According to the provisions of the decree TS. 55 published in Official Gazette No. 11242 will have to be abided by as of 26th April 1963.

DECREE CHANGING THE TABLES OF TS. 2, TS. 17, AND TS. 18 ARE PUBLISHED IN THE OFFICIAL GAZETTE:

Decree No. 6/901 dated the 7.9.1962 which changes the tables of above standards related to electrolytic copper wires have been published in Official Gazette dated the 26.10.1962. The decree will be enforced within 15 days after its publication.

CAST IRON RADIATORS

P. 16-17

Until very recently cast iron radiators were imported from abroad. Since 1958 cast iron radiators are manufactured in Turkey in accordance with German Norm DIN 4720. In 1962 production of sliced cast iron boilers have been commenced for the first time.

The article on the above subject continues with technical information on cast iron radiators and boilers.

STANDARDIZATION OF SYSTEM OF ACCOUNTS: P. 19

Standardization of system of accounts will facilitate the work of commercial and technical institutions. Rational progress in the field of accounting can be possible only through standardization of system of accounts in every subject. The United States set up in 1925 the accounts for hotels. This was followed by uniform systems of accounts in other branches.

The benefits of such standardization can be listed as follows :

1. Cost control and comparison of results.

In Turkey many systems and procedures exist in cost accounting. Therefore various results are obtained for the same item in various institutions. Standardization of cost accounting will eliminate discrepancies and ensure obtaining of similar results.

2. From the view point of accountants.

An accountant used to one system will find it difficult to work in a different institution dealing with the same item where another system is practiced. Standardization will eliminate the loss of time in such cases.

3. From the view point of fiscal inspection.

The inspectors from the Ministry of Finance usually have to learn the system applied in the institution whose accounts they are inspecting. Considering the great number of institutions subject to inspection, standardization in the system of accounts will again eliminate loss of time on the part of the inspectors.

MEETING OF ACOUSTIC TECHNICAL COMMITTEE: P. 21

Turkey for the first time this year participated in the Technical Committee dealing with acoustics which held a meeting in Baden-Baden on Sept. 17th. At the roll call Turkey was applauded in the name of the representatives sent to the meeting.

During the Committee's work delegates visited German radio and TV stations, observed new experiments and studied electronic music.

The next meeting of the committee will be held in May 1964.

NEWS FROM ISO

P. 22-23

By a circular letter the British Standards Institute requested TSE's views on a draft about the analysis of coal and a proposal on the same subject submitted by Czechoslovakia. The subject documents have been forwarded to Eregli Coal Exploitation Association for their comments.

* *

Draft Standard No. 508 on «electrical materials for ensuring relation between aircraft and air fields» prepared by Aircraft Technical Committee of ISO has been received by TSE. The draft has been forwarded to Turkish Airlines General Directorate for their comments.

* *

Recommendation No. 531 prepared by the Coordination of Mechanical Tests of Minerals Committee has been sent to TSE for their views.

* *

List of standards under the heading of «Valve connections in compressed gas tanks» forwarded by the British Oxygen Company Limited has been submitted to the TSE Machinery Preparatory Group to be studied.

* *

Draft specification for bed spreads sent from South African Standards Bureau has been forwarded to Sumerbank General Directorate for their comments.

Draft standard for agricultural tools prepared by ISO's Technical Committee No. 23 directed by Portugal Standards Institute is being studied by TSE's Agricultural Preparatory Group.

* *

Draft standards for building construction materials are being studied by the Chamber of Construction Engineers. The report to prepared by the said chamber shall be sent to South African Standards Bureau and Pakistan Standards Institute through TSE.

* *

Four documents on canned meat prepared by South African Standards Bureau have been submitted to the study of Meat and Fish Association, their views will be forwarded to ISO through TSE.

STANDARDS IN THE COMMON MARKET

P. 26

The member countries in the Common Market look at the question of standards from a different angle. Because the standard for the same commodity varies from country to country, the member countries are faced with a technical difficulty. Therefore work has commenced to make uniform standards for six member countries.

The unification of standards was first taken up at a meeting held in Paris in 1957. Besides the standards organizations of the six member countries, representatives of Austria, Denmark, England, Spain, Ireland, Sweden, Switzerland, Norway, Portugal, Turkey and Greece also participated in the meeting. After lengthy discussions it was decided that the unification of standards should be handled by technical committees outside ISO.

Common Market members attempted the unification of fresh fruits and vegetables standards as a first step. For this purpose Regulation No. 23 was laid down for the founding of a common organization for markets in the fruit and vegetable sectors. The standards agreed to shall have the name of Quality Standards and goods not complying with these standards shall not be bought and sold among member countries. Goods from outside should also conform to these or at least to standards similar to these.

First of all standards for cauliflower, lettuce, onion, tomatoe, apple, pear, apricot and plum were set up and they have been enforced as of July 1st, 1962. It is also decided that standards for spinach, pea, bean, carrot, artichoke, orange,

tangerine, lemon, table grape, cherry, strawberry should be set up by January 1st, 1968 at the latest.

TSE's WORLD STANDARDS FILE :

P. 27-28

Turkish Standards Institute prepared a file in which ISO recommendations, IEC publications and the standards of foreign countries are kept for the use and benefit of industry.

The standards of all countries which are members of ISO and IEC are obtained through mutual exchange and classified alphabetically according to countries. The file at the moment contains 36 nations.

The file also contains domestic and foreign standards and publications related to standardization.

The following figures of existing standards can give idea of the vastness of the TSE file.

90.000 German standards
9.200 Japanese standards
4.700 Yougoslavian standards
3.600 English standards

The file is at the disposal of anyone interested. The standards may be taken out for period of one week to be studied free of charge. This period may be extended.

THE 7th INDIAN STANDARDS CONGRESS :

P. 28

The 7th of the congress held in various industrial centers of India by the Indian Standards Institute will be held between 28th January - 2nd February 1963 in Calcutta.

The following subjects will be discussed at the congress:

1. Shortage of food and standard for food quality.
2. Place of aluminum in electric technology.
3. Standardization of projects with many purposes.
4. Standardization in car industry.
5. Labelling.
6. Promotion of export and standardization.
7. Consumption and standardization.

Although TSE is officially invited to the Calcutta congress, for reasons beyond our control our institute will not be able to attend.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTUSU ADINA
SAHİBİ VE UMUMİ NESRİYAT MÜDÜRÜ
FARUK A. SÜNTER

BU SAYIDA
NESRİYATI
İDARE EDEN
MESUL MD. : **MUZAFFER UYGUNER**

BASILDIĞI
Y E R : Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret
Borsaları Birliği Matbaası — ANKARA

TELGRAF ADRESİ : STANDARD — ANKARA
T E L E F O N : 12 09 17
POSTA KUTUSU : 73 Bakanlıklar — ANKARA

İLÂN TARİFESİ :

Tam sahife 800 TL.	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Arka kapak içi 1000 Lira. İlâve renk
başına 250 lira fark alınır.

ABONE SARTLARI

ADİ POSTA	UCAK POSTASI
Yıllık 12 Lira 6 aylık 6 Lira Sayım 1 Lira	Abone bedeline uçak postası ücreti ilâve edilir.

Yazilar, Derginin ve yazarin adi anilarak tktibas olunabilir.

BAKLAGİLLERDEN

MERCİMEK Standard Tasarısı

KONU, TARİF, KAPSAM :

0.1 - KONU :

Bu standard, Mercimek terimi ile ifade edilen yeşil, kırmızı, siyah mercimekler ile bunların içlerinin tarifine, sınıflandırma ve özelliklerine, muayenelerine, piyasaya arz şekillerine aittir.

0.2 - TARİFLER :

0.21 - Botanik tarif :

Baklagiller (Legumineuses) fasilesinden «Lens Culinaris» nebatı ile «Ervum Ervilia» nebatının boy ve şekil itibarile biribirine benzeyen ve insan gıdası olarak kullanılan kuru tanelerine «mercimek» denir.

0.22 - Ticari tarif :

Botanik tarifinde zikredilen durumlara uygun olan, piyasada alım ve satımı mutad ve imkân dahilinde görülen metaa «ticari mânada mercimek» denir.

0.23 - Yabancı madde :

Mercimek taneleri arasında bulunan mercimekten gairi her türlü maddelere «yabancı madde» denir.

0.24 - Kırık mercimek :

0.24.1 - Kabuklu mercimeklerde kırık :

Tane kabuğu yırtılarak iki parçaya ayrılmış veya gesitli büyütülükte daha fazla parçalara bölünmüş mercimeklere «kırık mercimek» denir.

0.24.11 - İç mercimeklerde kırık :

Yarımından daha küçük parçacıklara «kırık mercimek» denir.

0.25 - Bozuk mercimek :

Küflenmiş, kızışarak veya sair sebeplerle normal rengi

kısmen veya tamamen değişmiş, lekelenmiş, kendi kokusunu kaybetmiş, küçükləmiş bütün veya kırık mercimek tanelerine «bozuk mercimek» denir.

0.26 - Delik mercimek :

Her türlü zararlılar tarafından yenmiş veya delinmiş mercimeklerle «delik mercimek» denir.

0.3 - KAPSAM :

0.1 bölümünde adları anılan mercimekler ve içlerinden gairisi bu standard dışındadır.

1. SINIFLANDIRMA, ÖZELLİKLER :

1.1 - SINIFLAR :

Türk mercimekleri kabuklu yeşil, kabuklu kırmızı, kabuklu siyah, iç yeşil, iç kırmızı, iç siyah (iç sarı) olmak üzere altı sınıfa ayrılır.

1.11 - Kabuklu yeşil mercimek :

Bu sınıfa giren mercimeklerin tane renkleri bir kısmı kızağa kaçan filizi yesilden koyu yeşile kadar değişmekte olup, taneleri basık mercek şeklinde ve mercek çapları 3.5 mm. den 7 mm. ye kadardır. Genel olarak bu tip mercimekler «Lens Culinaris» nebatının kuru taneleridir.

1.12 - Kabuklu kırmızı mercimek :

Bu sınıfa giren mercimeğin taneleri muhtelif tonda kızağa bakan kahverengi manzarası arzettmekte olup şekilleri kubbeli hafif köşeli mercek bigimindedir. Çapları 3 mm den 4 mm ye kadar değişmektedir. Genel olarak bu tip mercimekler «Lens Culinaris» nebatının kırmızı mercimek veren bir türne aittir.

1.13 - Kabuklu siyah mercimek :

Bu sınıftaki mercimeklerin tane renkleri koyu yesilden siyaha kadar değişmekte, benekli taneleri de ihtiva et-

MERCİMEK SINİFLARININ DERECE STANDADLARINI GÖSTEREN TABLO

Sınıfların dereceleri	En az hektolitre ağırlığı	En çok						
		Rütubet %	Yabancı madde %	Delik tane %	Bozuk tane %	Kırık tane %	Diger sınıflardan taneler %	Diger derecelerden taneler %
Kabuklu mercimek Standard	I	78	12	0.5	1	0.5	0.25	2
	II	80	12	1	1.5	1	0.5	3
	III	82	12	1.5	2	2	0.5	10
İç mercimek		77	12	0.5	1	1	10	6 kabuğundan ayrılmamış iç % 3

mekte olup şekilleri kubbeli merccek biçimindedir. Ta-ne çoplari 3.5-6 mm arasındadır. Bu tip mercimek «Er-vum Ervilia» nebatının kuru tanelerine denilmektedir.

1.14 - İç yeşil mercimek :

Yeşil kabuklu mercimeklerin tane kabukları çıkarılmış ve ayrılmış parçalarına «İç yeşil mercimek» denir.

1.15 - İç kırmızı mercimek :

Kabuklu kırmızı mercimeklerin tane kabukları çıkarılmış ve ayrılmış parçalarına «İç kırmızı mercimek» denir. Bu mercimeğin rengi kavun içinden açık kırmızıya kadar değişir.

1.16 - İç siyah mercimek :

Kabuklu siyah mercimeklerin tane kabukları çıkarılmış ve ayrılmış parçalarına «İç siyah mercimek» denir. Bu çeşit iç mercimeklerin rengi sarıdır.

1.2 - BOYLAR :

Kabuklu mercimek cinslerinden her biri tane iriliği bakımından kalburlanmak suretiyle aşağıdaki boylara ayrılır.

1.21 - Kabuklu yeşil mercimekler :

Standard I :

6 mm lik eleğin üstünde kalan mercimeklerdir.

Standard II :

6 mm lik elekten düşen ve 5 mm lik elekten düşmeyen mercimeklerdir.

Standard III :

5 mm lik elekten düşen 3.5 mm lik elekten düşmeyen mercimeklerdir.

1.22 - Kabuklu kırmızı mercimekler :

Standard I :

3 mm lik eleğin üstünde kalan mercimeklerdir.

1.23 - Kabuklu siyah mercimekler:

Standard I :

5 mm lik eleğin üstünde kalan mercimeklerdir.

Standard II :

5 mm lik eleğin altına düşen mercimeklerdir.

Yeşil, kırmızı ve siyah iç mercimekler boy tasnifine tabi değildirler.

1.3 - TOLERANSLAR :

1.4 - MAHSUL 1 YILI :

Mercimek konusunda «yeni mahsul» idrak olunduğu yıl ile belirtilir. Bir veya önceki yıllara ait mahsuller «eski mahsul» adını alır. Ve bunlar yeni mahsule karıştırılmaz. Eski mahsullerde renk tecanüsü aranmaz. İç mercimeklerde mahsul yılı bahis konusu edilmez.

2. MUAYENEELER :

Piyasaya arzedilmek için hazırlanan her mercimek parti bir beyanname ile yapılacak talep üzerine standartına uygunluğu bakımından muayene edilir.

2.1 - NÜMUNE ALMA :

Muayeneler parti içerisinde rastgele ve (5 çuvaldan aşağı olmamak üzere) % 5 oranında ayrılacak çuval-

ların her birinden alınacak parça nümunelerin bir araya getirilip karıştırılmasından meydana gelecek ve ağırlığı bir kilogram etrafında olacak bir temsili nümine ile yapılır.

2.11 - Parça nümune :

Bir mercimek partisi içinden muayene için ayrılan çuvalardan her birinin üst, orta ve alt kısımlarından sonda salınmak suretiyle alınacak üzeri gram tutarında üç nümenenin birleştirilip karıştırılmaları ile elde olunan paçal'a parça nümune denir.

2.12 - Temsili nümune :

Muayene için ayrılan çuvalların her birinden 2.11 e göre alınmış 300 gramlık parça nümunelerin birleştirilip tam bir tecanüs gösterecek biçimde karıştırılmasından meydana gelen ve mercimek partisinin standart sınıflı, derece ve boyunu tesbit yarayan bir kilogramlık nümeneye temsili nümune denir.

2.2 - MUAYENE ŞEKLİ :

Her parti malın temsili nümenesi üzerinde yapılacak analizlerle önce partinin standart sınırları ve boyu, sonra değerlendirmeye tablosundaki faktörlere uygunluğu araştırılarak derecesi ve 1.4 bölümünde göre de mahsul yılı durumu tesbit olunarak beyannamesine uygunluğu tescil edilir.

Muayenede standardına uygun çıkan partiler için ilgili mercilere ibraz edilmek üzere bir kontrol belgesi düzenlenip mal sahibi veya temsilcisiye verilir, her partiyi teşkil eden çuvallar usulü vechile dökülmüş ağızları mühürlenir.

Verilen kontrol belgelerinin süresi 45 gündür.

3. AMBALAJ :

Kabuklu mercimekler alıcıların isteklerine göre 50, 60, 80, 100, 110 kilogramlık paket olarak hazırlanmış çuvalarla, iç mercimekler alıcıların isteklerine göre 50, 60, 80, 100, 110 kilogramlık paket olarak hazırlanmış çuvalarla ihrac olunur.

50 ve 60 kilogramlıklar 10 onsluk, 80, 100 ve 110 kilogramlıklar 2,5 librelük çuvallar içerisinde ihrac edilir.

Hususiyet arzeden siparişlerde alıcının talebine göre de ambalaj yapılabılır ve dökme de satılabilir.

4. MÜTEFERRİK HÜKÜMLER :

4.1 - Mercimekler, işleme yerlerinde ve depolarda ve buralardan taşınma sıralarında özelliklerini bozacak, fena kokulu, nemli ve tartılımı bozacak mallarla bir arada bulundurulamaz.

4.2 - Mercimek çuvalları (ambalajları) izgaralı bir zemin üzerinde ve etrafında serbestçe gezilecek aynı zamanda hava alacak biçimde istif halinde muhafaza edilir.

5. TÜRK STANDARDLARININ TATBİKİ HAKKINDAKİ NİZAMNAME HÜKÜMLERİ GEREĞİNCE ALINACAK NÜMUNE :

5.1 - Nümuneler 2.1, 2.11 ve 2.12 bölümlerindeki gibi alınarak gerekli işleme tabii tutulurlar.

TÜRK STANDARDLARI

STANDARD MERCİMEK ÇUVALLARINDA
AĞIZLARIN DİKİLİSİ

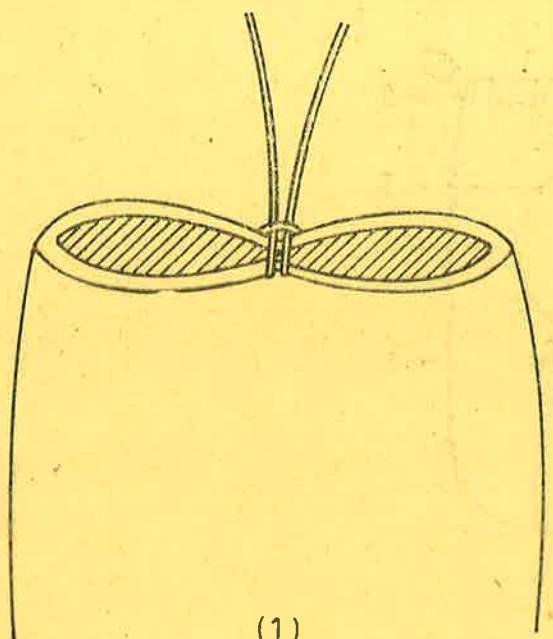
TS

/1

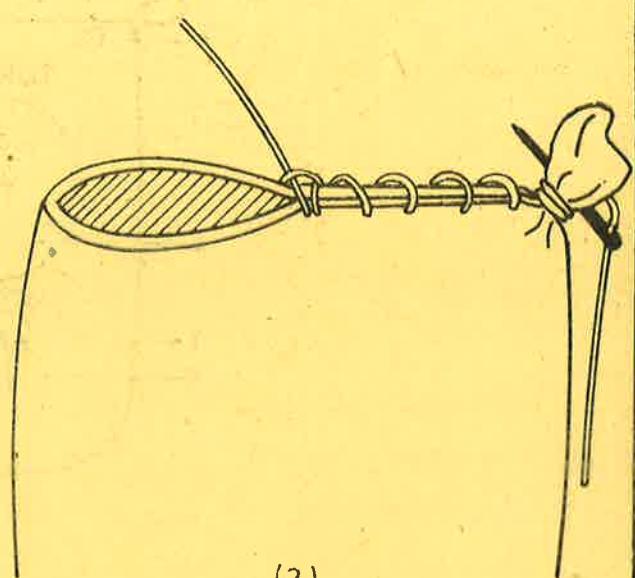
Türk Standardları Enstitüsü

UDK.

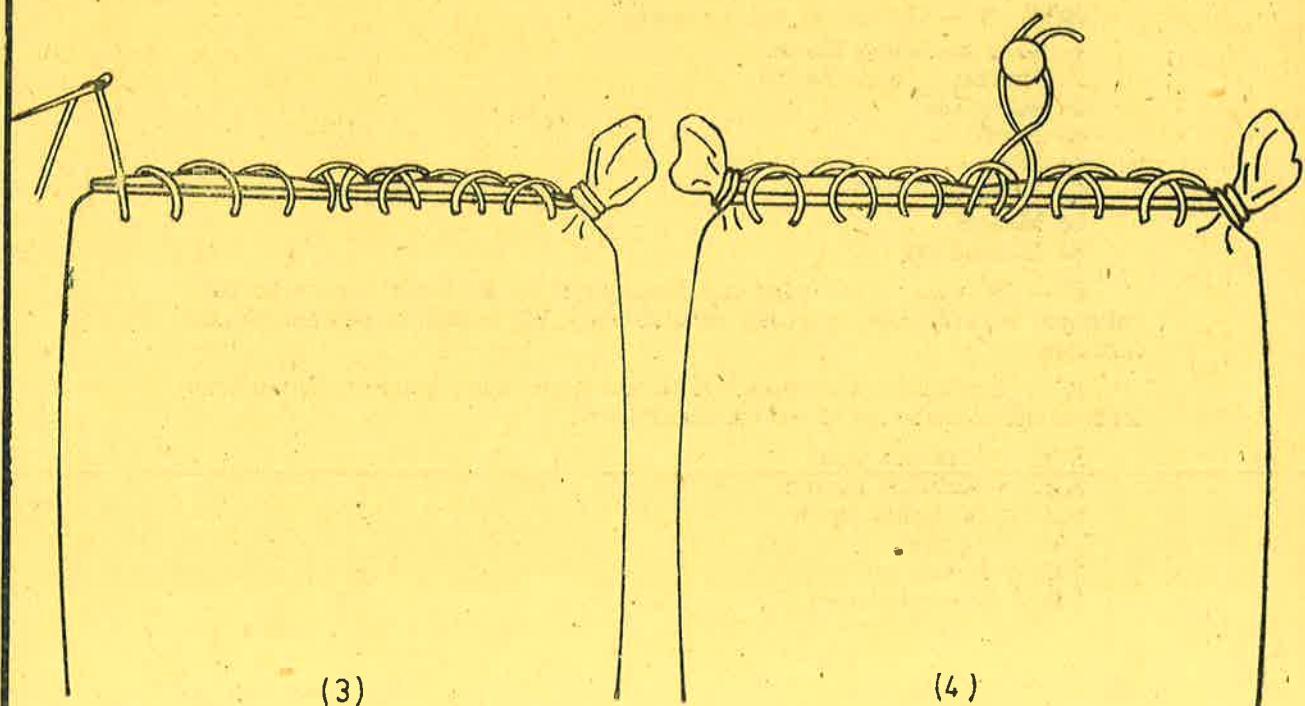
(Eksiz sağlam sıkımle)

(1)

(2)

(3)

(4)

TÜRK STANDARDLARI

Türk Standardları Enstitüsü

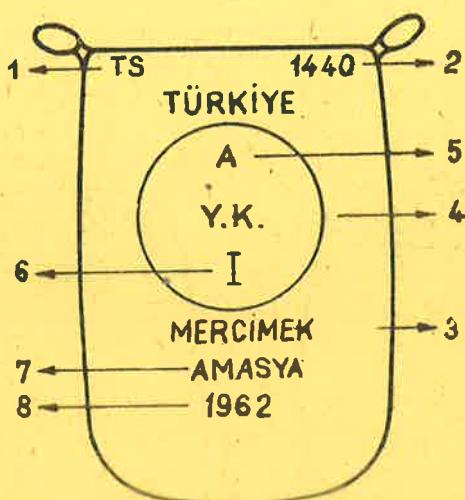
MERCİMEK ÇUVALLARININ STANDARD YÜZÜ

TS.

/2

UDK.

Mercimek çuvallarının standard yüzlerinde bulunacak yazı ve işaretler

NOT : A — Çuvaldaki yazı ve işaretler :

- 1) Türk standartı No. su
- 2) İhracatçı firma No. su
- 3) Malın adı
- 4) Sınıfı
- 5) Boyu
- 6) Derecesi
- 7) Menşei
- 8) Mahsul yılı

B — Bu yazı ve işaretler çuvallara siyah ve sabit bir boyaya veya mürekkeple ve kolaylıkla görülebilir okunabilecek büyülüklük ve açıklıkta basılacaktır.

C — Ambalajın üzerindeki şablonda daire içine konulan rumuzların ifade ettiği mânalar şu suretle sıralanmıştır :

- K.Y. = Kabuklu yeşil
- K.K. = Kabuklu kırmızı
- K.S. = Kabuklu siyah
- İ.Y. = İç yeşil
- İ.K. = İç kırmızı
- İ.S. = İç siyah (sarı)